

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ ۷۶

شماره ثبت ۷۲

دوره نهم - سال اول

تاریخ چاپ ۱۳۹۱/۴/۷

یک شوری

**لایحه تصویب پروتکل آمادگی، واکنش و همکاری منطقه‌ای
در مبارزه با سوانح آلودگی نفتی الحاقی به کنوانسیون
چهارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر**

(در اجرای ماده «۱۴۰» آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی)

کمیسیونهای ارجاعی

اصلی:

کشاورزی، آب و منابع طبیعی

فرعی:

اقتصادی - امنیت ملی و سیاست خارجی - انرژی -
بهداشت و درمان - عمران - قضائی و حقوقی

معاونت قوانین

باسمه تعالی

شماره ۴۸۱۸۵/۵۴۷۹۹

تاریخ ۱۳۹۱/۳/۲۲

معاونت امور مجلس رئیس جمهور

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۳/۲۱ موافقت نمود:
لوايح مندرج در فهرست پیوست که به مهر «دفتر هیأت دولت» تأیید شده
است، در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گیرد.

محمدرضا رحیمی

معاون اول رئیس جمهور

شماره: ۴۷۵۳۹/۲۱۷۳۶۸

تاریخ: ۱۳۹۰/۱۱/۹

جناب آقای دکتر لاریجانی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه تصویب پروتکل آمادگی، واکنش و همکاری منطقه‌ای در مبارزه با
سوانح آلودگی نفتی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط‌زیست
دریایی دریای خزر که بنا به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط‌زیست در جلسه
مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۷ هیأت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات
قانونی به پیوست تقدیم می‌شود.

محمود احمدی‌نژاد

رئیس جمهور

مقدمه توجیهی:

نظر به اهمیت حفاظت از محیط‌زیست دریایی و مناطق ساحلی در برابر آلودگی نفتی و با توجه به ضرورت اتخاذ تدابیر ویژه در سطح ملی و بین‌المللی و بهره‌مندی از مساعدتهای منطقه‌ای به منظور جلوگیری از تهدیدات زیست‌محیطی و کاهش صدمات ناشی از بروز سوانح آلودگی نفتی در دریای خزر، لایحه زیر برای طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود:

لایحه تصویب پروتکل آمادگی، واکنش و همکاری منطقه‌ای در مبارزه با سوانح آلودگی نفتی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر

ماده واحده - پروتکل آمادگی، واکنش و همکاری منطقه‌ای در مبارزه با سوانح آلودگی نفتی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر به شرح پیوست تصویب و به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود اسناد تصویب را نزد امین اسناد تودیع نماید.

وزیر امور خارجه

رئیس جمهور

بسم الله الرحمن الرحيم

پروتکل آمادگی، واکنش و همکاری منطقه‌ای در مبارزه با سوانح آلودگی نفتی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر

مقدمه

دولت‌های ساحلی دریای خزر:

جمهوری آذربایجان

جمهوری اسلامی ایران

جمهوری قزاقستان

فدراسیون روسیه

ترکمنستان

که از این پس «طرفهای متعاقد» خوانده می‌شوند،

و عضو کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر،

منعقد در تهران، جمهوری اسلامی ایران، به تاریخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ هجری شمسی

(۴ نوامبر ۲۰۰۳ میلادی) می‌باشند، که از این پس «کنوانسیون» خوانده می‌شود؛

با اعلام تعهد به اجرای مقررات مربوط کنوانسیون؛

با تصدیق این‌که آلودگی دریای خزر با نفت و سوانح آلودگی نفتی در

دریا، محیط‌زیست دریایی را تهدید می‌کند؛

با تصدیق این که در صورت بروز سوانح آلودگی نفتی ناشی از کشتیها، خطوط لوله، سکوهای ثابت و شناور، و چاههای متروک و منابع آلودگی مستقر در خشکی، اقدامات ویژه‌ای ضرورت پیدا خواهد کرد؛

با عزم به این که در صورت بروز سوانح آلودگی نفتی در دریا به منظور کاهش صدمات ناشی از چنین حادثه‌ای، فوری و به‌طور مؤثر وارد عمل شوند؛ با تأکید بر اهمیت آماده‌سازی واقعی در سطح ملی برای مقابله با سوانح آلودگی نفتی در دریا؛

همچنین با تصدیق اهمیت نهادینه شدن همیاری متقابل و همکاری بین‌المللی بین طرفهای متعاقد؛

همچنین با تأکید بر اهمیت اقداماتی که به‌صورت انفرادی و مشترک به منظور به حداقل رساندن خطرات سوانح آلودگی نفتی در دریای خزر صورت گرفته است؛

با توجه به موافقتنامه‌های منطقه‌ای در سایر مناطق جهان که هدف آنها مساعدت در مواقع سوانح آلودگی نفتی دریایی است؛

با در نظر گرفتن قصد طرفهای متعاقد مبنی بر حفاظت از محیط‌زیست دریایی و مناطق ساحلی در برابر آلودگی نفتی؛

همچنین با در نظر گرفتن کنوانسیونهای بین‌المللی مربوط و به ویژه کنوانسیونهای راجع به آماده‌سازی، و واکنش نسبت به سوانح آلودگی نفتی و مسؤولیت و جبران خسارت صدمات ناشی از آلودگی؛

با ابراز تمایل به توسعه هر چه بیشتر همکاری و کمک متقابل بین طرفهای

متعاقد در مقابله با آلودگی نفتی دریای خزر؛

به ترتیب زیر موافقت نمودند:

بخش اول - مقررات عمومی

ماده ۱ - کاربرد اصطلاحات

از نظر این پروتکل

الف - «سانحه آلودگی نفتی» از جمله «حوادث آلودگی نفتی» به معنی

واقعه یا سلسله وقایعی با منشأ یکسان است که به تخلیه نفت منجر شده یا

بتواند منجر شود و محیط‌زیست دریایی یا خطوط ساحلی را تهدید نموده یا

بتواند تهدید نماید و اقدام اضطراری یا واکنش فوری دیگری را ایجاب نماید؛

ب - «نفت» به معنی نفت به هر شکل از قبیل نفت خام، نفت سوخت،

لجن نفت، ضایعات نفت، و فرآورده‌های تصفیه شده می‌باشد؛

پ - «کشتی» به معنی شناور از هر نوع، از جمله هواناو (هاورکرافت)،

قایقهای پرنده (هیدروفویل)، زیردریایی‌ها، و قایق‌هایی می‌باشد که یدک کشیده

شده یا خود متحرک باشند و در محیط‌زیست دریایی عمل می‌کنند؛

ت - «واحد فراساحلی» به معنی هرگونه سکو یا سازه‌های ساخت دست

بشر در مناطق فراساحل، اعم از تأسیسات یا سازه‌های ثابت یا شناور فراساحلی

که به عملیات کاوش، بهره‌برداری یا تولید منابع هیدروکربنی یا تخلیه یا

بارگیری این منابع اختصاص دارند؛

ث- «بنادر دریایی و تأسیسات مرتبط با نفت» به معنی هر گونه تأسیساتی از جمله بنادر دریایی، پایانه‌های نفتی، خطوط لوله و هر نوع تأسیسات مرتبط با نفت است که در معرض خطر سانحه آلودگی نفتی باشد؛

ج- «مقام صالح ملی» به معنی مقام ملی منصوب از سوی هر طرف متعاقد است که مسئولیت آماده‌سازی و واکنش نسبت به سوانح آلودگی نفتی را عهده‌دار است و همچنین مسئول اجراء و تحقق تعهدات مندرج در این پروتکل می‌باشد.

ماده ۲- دامنه شمول

منطقه‌ای که این پروتکل در مورد آن اعمال می‌شود، عبارت است از محیط‌زیست دریایی دریای خزر با در نظر گرفتن تغییرات سطح آب آن، اراضی ای که به علت نزدیکی به دریا تأثیر پذیرفته‌اند و آلودگی نفتی دریایی ناشی از منابع مستقر در خشکی می‌باشد.

ماده ۳- هدف

هدف این پروتکل تحقق اقدامات منطقه‌ای به منظور آمادگی، واکنش و همکاری برای حفاظت از دریای خزر در قبال آلودگی نفتی ناشی از فعالیت‌های مذکور در مواد (۸) و (۹) کنوانسیون و آلودگی نفتی ناشی از منابع مستقر در خشکی می‌باشد.

ماده ۴- مقررات عمومی

- ۱- طرفهای متعاقد به صورت انفرادی یا مشترک تمام اقدامات برای آمادگی و واکنش نسبت به سوانح آلودگی نفتی را که برای اجرای این پروتکل ضرورت دارد، انجام خواهند داد.
- ۲- طرفهای متعاقد به صورت مشترک دستورالعملهایی را برای جنبه‌های عملی، عملیاتی و فنی اقدام مشترک، تدوین و وضع خواهند کرد.
- ۳- طرفهای متعاقد سازوکاری منطقه‌ای را ایجاد خواهند کرد. آیین‌نامه‌های مربوط به این سازوکار در اجلاس طرفهای متعاقد بررسی و متعاقباً تصویب خواهد شد.
- ۴- از نظر اجرای عملیاتی این پروتکل، طرح دریای خزر در زمینه همکاری منطقه‌ای جهت مقابله با آلودگی نفتی در مواقع اضطراری توسط طرفهای متعاقد وضع خواهد شد.

ماده ۵- نظامهای ملی و طرحهای اضطراری مقابله با سوانح آلودگی نفتی

- ۱- هر طرف متعاقد نظام ملی واکنش عملیاتی نسبت به آلودگی نفتی را برقرار خواهد کرد. این نظام حداقل شامل تعیین موارد زیر خواهد بود:
 - الف- مقام صالح ملی با مسئولیت آمادگی و واکنش نسبت به سوانح آلودگی نفتی؛
 - ب- نقطه تماس عملیاتی ملی با مسئولیت دریافت و انتقال اطلاعات مربوط به سوانح آلودگی نفتی به گونه مذکور در بند (۴) ماده (۷) این پروتکل؛

پ- مقام صالح ملی که از جانب طرف متعاقد اختیار درخواست کمک یا

تصمیم به ارائه کمک درخواست شده را داشته باشد.

۲- هر طرف متعاقد یک طرح اضطراری ملی را برای آمادگی و واکنش

نسبت به سوانح آلودگی نفتی تهیه و اجراء خواهد کرد. طرح اضطراری ملی، از

جمله، شامل موارد زیر خواهد بود:

الف- شرح سازمان اداری مربوط به آماده‌سازی و مقابله با سوانح آلودگی

نفتی، و مسؤولیت‌های هر کدام از مقامهای تشکیل دهنده آن؛

ب- شناسایی منابع احتمالی تخلیه نفت؛

پ- فهرست اقلام تجهیزات و منابع انسانی که برای مقابله با سوانح

آلودگی نفتی در دسترس خواهند بود؛

ت- تعیین امکانات نگهداری موقت و دفع نهائی نفت گردآوری شده.

۳- هر طرف متعاقد در صورت لزوم با همکاری نهادهای صنایع نفت و

کشتیرانی، مقامات بندری و سایر نهادهای ذی‌ربط، حداقل تجهیزات از قبل نصب

شده لازم برای مقابله مؤثر با تخلیه نفت را تهیه کرده و در شرایط عملیاتی نگاه

خواهد داشت. تعداد این تجهیزات باید متناسب با خطر آلودگی باشد.

۴- هر طرف متعاقد، به صورت انفرادی یا در چهارچوب همکاری

دوجانبه یا چندجانبه، برنامه‌هایی را برای تمرین و آموزش کارکنان به‌منظور

بهبود وضعیت آمادگی نهادهای مسؤول مقابله با سوانح آلودگی نفتی تدوین

خواهد کرد.

ماده ۶- اشاعه و تبادل اطلاعات

هر طرف متعهد گزارش اجرای این پروتکل را به دبیرخانه تسلیم خواهد کرد و متعهد خواهد شد اطلاعات زیر را به طور مستقیم یا از طریق سازوکار منطقه‌ای در اختیار سایر طرفهای متعهد قرار دهد:

الف- اطلاعات مذکور در بند (۱) و جزء (الف) بند (۲) ماده (۵) این

پروتکل؛

ب- اطلاعات مربوط به راههای جدید جلوگیری از آلودگی دریا با نفت و

اقدامات جدید مؤثر برای مقابله با آلودگی، از جمله نتایج برنامه‌های پژوهشی؛

پ- اطلاعات مربوط به سوانح عمده آلودگی نفتی.

ماده ۷- نظام‌نامه‌های گزارش آلودگی

۱- هر طرف متعهد اطمینان حاصل خواهد نمود که اشخاصی که

مسئولیت کشتیهای حامل پرچم آن را برعهده دارند اطلاعات مربوط به هر

واقعه اضطراری در کشتی خود که با تخلیه، رهاسازی یا نشت نفت همراه است

یا هر گونه تخلیه، رهاسازی یا نشت احتمالی نفت را بدون تأخیر به اطلاع

مقامات ملی ذی‌ربط برساند.

۲- هر طرف متعهد دستورالعمل‌هایی را برای اشخاص مسؤول واحدهای

فراساحلی، بنادر دریایی و تأسیسات مرتبط با نفت خود صادر خواهد کرد تا

به‌موجب آن مقامهای ملی را بدون تأخیر از هرگونه واقعه‌ای که ناشی از

فعالیت‌های آنها در ارتباط با تخلیه، رهاسازی، یا نشت نفت یا هر گونه احتمال تخلیه، رهاسازی یا نشت نفت است، مطلع سازند.

۳- هر طرف متعهد دستورالعمل‌هایی برای:

الف- فرماندهان یا سایر اشخاص مسئول کشتیهای حامل پرچم خود؛

ب- کشتیها و هواپیماهای تجسس دریایی خود؛

پ- خلبانان هواپیماهای کشوری خود؛ و

ت- اشخاص مسئول واحدهای فراساحلی، بنادر دریایی و تسهیلات

مرتبط با نفت خود؛

صادر خواهد کرد تا بدون تأخیر هر گونه حادثه مشاهده شده در دریا،

بنادر دریایی یا تسهیلات مرتبط با نفت را که به نشت نفت می‌انجامد، به

مقامهای صالح ملی گزارش نمایند و همچنین وجود هرگونه لکه نفتی شناور را

گزارش کنند.

۴- هر طرف متعهد در صورت اطلاع از هر سانحه آلودگی نفتی، از جمله

هرگونه اطلاعات دریافتی طبق بندهای (۱) تا (۳) این ماده را فوری از جمله از

طریق سازوکار منطقه‌ای، مراتب بروز حادثه و اقدامات انجام شده و در دست

اقدام را به طرفهای متعاهدی که احتمال می‌رود از این حادثه آسیب ببینند اعلام

خواهد نمود.

ماده ۸- اقدامهای عملیاتی

۱- هر طرف متعهد ذی ربط در راستای نظامهای ملی آمادگی و واکنش نسبت به نشت نفت، متعهد می شود که در صورت بروز نشت نفت اقدامهای زیر را به عمل آورد:

الف- ارزیابی های ضروری در خصوص ماهیت، گستره و پیامدهای احتمالی سانحه آلودگی نفتی یا، حسب مورد، نوع و مقدار تقریبی نفت و جهت و سرعت گسترش نشت نفت؛

ب- هر اقدام عملی ممکن به منظور پیشگیری، کاهش و تا حد امکان، محو آثار سانحه آلودگی نفتی؛

پ- نظارت بر آلودگی نفتی و مطلع ساختن سایر طرفهای متعهد از تحولات مربوط به سانحه آلودگی نفتی و اقداماتی که به عمل آمده یا برنامه ریزی شده است؛

ت- تشویق و حمایت از اجرای برنامه دریای خزر در زمینه همکاری منطقه ای جهت مقابله با آلودگی نفتی در موارد اضطراری.

۲- هنگامی که اقدامهایی برای مقابله با آلودگی ناشی از موارد اضطراری به عمل می آید، کلیه تدابیر ممکن جهت حفظ موارد زیر به عمل خواهد آمد:

الف- جان انسانها؛

ب- کشتی یا واحد فراساحلی، چنانچه کشتی یا واحد فراساحلی در یک حادثه آلودگی نفتی درگیر باشد، ضمن رعایت ضرورت پیشگیری یا به حداقل رساندن آسیب به محیط زیست.

هر طرف متعاقد که اقدام مزبور را اتخاذ می کند، سازمان بین المللی دریانوردی را به طور مستقیم یا از طریق سازوکار منطقه ای مطلع خواهد نمود.

ماده ۹- طرحهای اضطراری آلودگی نفتی در کشتیها، واحدهای

فراساحلی، بنادر دریایی و تأسیسات مرتبط با نفت

۱- هر طرف متعاقد اقدامهای لازم را به عمل خواهد آورد تا اطمینان حاصل نماید که کشتیهای حامل پرچم آن طرح اضطراری آلودگی نفتی را به گونه ای که مطابق مقررات مربوط بین المللی از جمله جزء (الف) بند (۱) ماده (۳) کنوانسیون بین المللی آمادگی، مقابله و همکاری در موارد آلودگی نفتی مورخ ۱۹۹۰ (۱۳۶۹) و مقرر شماره (۳۷) ضمیمه اول کنوانسیون بین المللی جلوگیری از آلودگی ناشی از کشتیها مورخ ۱۹۷۳ (۱۳۵۲)، اصلاح شده به موجب پروتکل الحاقی مورخ ۱۹۷۸ (۱۳۵۷) مورد نیاز است، همراه داشته باشد.

۲- هر طرف متعاقد فرماندهان کشتیهای حامل پرچم خود را موظف خواهد کرد که در صورت بروز سانحه آلودگی نفتی از نظام نامه های مندرج در طرح اضطراری تبعیت کرده و به ویژه اطلاعات دقیق راجع به کشتی و محموله آن که مرتبط با اقداماتی است که قرار است به موجب ماده (۸) این پروتکل اتخاذ شود را به اطلاع مقامهای صالح ملی برسانند و با این مقامات همکاری نمایند.

۳- هر طرف متعاقد از:

الف- مسؤولان واحدهای فراساحلی؛

ب- مقامها یا مسؤولان بنادر دریایی؛

پ- مسؤولان تأسیسات مرتبط با نفت؛

خود خواهد خواست که طرحهای اضطراری آلودگی نفتی را تهیه نمایند که با نظام ملی وضع شده به موجب ماده (۵) این پروتکل هماهنگ شده و طبق نظامنامه‌های وضع شده توسط مقام صالح ملی به تأیید رسیده باشد.

ماده ۱۰- کمک

۱- طرف متعهدی که برای مقابله با یک سانحه آلودگی نفتی یا تهدید ناشی از چنین آلودگی نیاز به کمک داشته باشد، می‌تواند از سایر طرفهای متعهد درخواست کمک نماید. طرف متعهد درخواست‌کننده کمک، نوع مساعدت مورد درخواست، که ممکن است شامل مشاوره کارشناسی، کارکنان متخصص و گروههای ضربت، تجهیزات، محصولات، کشتی و هواپیما باشد را مشخص خواهد نمود. طرفهای متعهدی که به موجب این ماده از آنها درخواست کمک شده است، حداکثر مساعی خود را به عمل خواهند آورد تا جایی که امکانات آنها اجازه می‌دهد این کمکها را ارائه دهند.

۲- هر طرف متعهد تدابیر حقوقی و اداری لازم را برای تسهیل موارد زیر

به کار خواهد بست:

الف- کشتیها، هواپیماها و سایر انواع وسایل حمل و نقلی که در امر

واکنش نسبت به سانحه آلودگی نفتی مشارکت داشته یا به حمل کالاها، مواد و

تجهیزات مورد نیاز برای مقابله با این سوانح می‌پردازند، بتوانند به قلمرو آنها وارد شده، از آن قلمرو استفاده کرده و از آن خارج شوند؛

ب- ورود، تردد و خروج سریع کارکنان، کالاها، مواد و تجهیزات موضوع جزء (الف) در قلمرو خود.

ماده ۱۱- بازپرداخت هزینه‌های کمک

۱- طرفهای متعاقد هزینه‌های اقدامهای مربوط خود در مقابله آلودگی طبق بندهای (۲)، (۳) و (۴) این ماده را متقبل خواهند شد مگر چنانچه قبل از بروز سانحه آلودگی نفتی موافقتنامه‌ای دوجانبه یا چندجانبه در خصوص ترتیبات مالی حاکم بر اقدامات طرفهای متعاقد برای مقابله با سوانح آلودگی نفتی منعقد شده باشد.

۲- اقدامهای یک طرف متعاقد برای کمک به طرف متعاقد دیگر جهت مقابله با یک سانحه آلودگی نفتی به موجب درخواست کتبی از سوی طرف متعاقد دریافت‌کننده کمک صورت خواهد گرفت.

۳- طرف درخواست‌کننده کمک هزینه‌های فعالیتهای ارائه کمک برای مقابله با سوانح نشت نفت را که هر طرف متعاقد بنا به درخواست طرف متعاقد دیگر تقبل می‌کند، جبران خواهد نمود. چنانچه درخواست کمک لغو گردد، طرف متعاقد درخواست‌کننده، هزینه‌هایی را که از قبل توسط طرف متعاقد کمک‌کننده صورت گرفته یا تعهد شده است، تقبل خواهد کرد.

۴- چنانچه یک طرف متعاقد به ابتکار خود برای ارائه کمک اقدام کرده باشد و چنانچه طرف متعاقد دیگر نسبت به آن اعتراض ننماید، طرف متعاقد کمک‌کننده، هزینه اقدامهای خود را تقبل خواهد نمود.

۵- اصول مذکور در بندهای (۲)، (۳) و (۴) این ماده در صورتی اعمال می‌شود که طرفهای متعاقد ذی‌ربط در هر مورد خاص به گونه دیگری توافق ننموده باشند.

۶- هزینه‌های اقدامهای صورت گرفته از سوی یک طرف متعاقد بنا به درخواست طرف متعاقد دیگر طبق قوانین ملی طرف متعاقد کمک‌کننده در مورد بازپرداخت این قبیل هزینه‌ها، به گونه‌ای منصفانه محاسبه خواهد شد، مگر آن‌که به گونه دیگری توافق شده باشد.

۷- در صورت اقتضاء، طرف متعاقد درخواست‌کننده و طرف متعاقد کمک‌کننده برای طرح دعوی جبران خسارت همکاری خواهند نمود. به این منظور، آنها نظامهای حقوقی موجود در زمینه مسؤلیت و جبران خسارت صدمات ناشی از آلودگی را به گونه مقتضی مد نظر قرار خواهند داد. هرگاه دعوی مطرح شده، جبران کامل هزینه‌های وارده در عملیات کمک را تجویز ننماید، طرف متعاقد درخواست‌کننده کمک می‌تواند از طرف متعاقد کمک‌کننده درخواست نماید که از درخواست بازپرداخت مازاد هزینه‌ها منصرف شود یا میزان هزینه‌های محاسبه شده طبق بند (۶) این ماده را کاهش دهد. طرف مذکور همچنین می‌تواند خواستار تعویق بازپرداخت این قبیل هزینه‌ها شود.

۸- مفاد این ماده به گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که به حقوق طرفهای متعاقد برای استرداد هزینه‌های اقدامهای انجام شده در مقابله با سوانح آلودگی نفتی یا تهدید ناشی از چنین سوانحی از طرفهای ثالث، به موجب قوانین ملی خود و معاهدات بین‌المللی که طرفهای متعاقد در آن عضویت دارند، خدشه‌ای وارد نماید. طرفهای متعاقد می‌توانند برای استرداد هزینه‌های صورت گرفته در اقدامات خود، همکاری نمایند و کمک متقابل ارائه نمایند.

بخش دوم - ترتیبات سازمانی

ماده ۱۲ - مقررات سازمانی

- ۱- از نظر این پروتکل و طبق بند (۱۰) ماده (۲۲) کنوانسیون، اجلاس طرفهای متعاقد، از جمله، مبادرت به اقدامهای زیر خواهد نمود:
 - الف- نظارت بر اجرای این پروتکل؛
 - ب- نظارت بر محتوای این پروتکل؛
 - پ- بررسی و تصویب هرگونه اصلاحیه این پروتکل یا پیوستهای آن؛
 - ت- بررسی گزارشهایی که توسط دبیرخانه راجع به موضوعات مربوط به اجرای این پروتکل تهیه شده است؛
 - ث- در صورت اقتضاء، مطالبه خدمات مالی و فنی مؤسسات علمی و نهادهای بین‌المللی مربوط برای اهداف این پروتکل؛
 - ج- در صورت لزوم، ایجاد نهادهای فرعی که برای اجرای این پروتکل لازم به نظر می‌رسند؛

چ- اجرای وظایف موضوع بند (۳) ماده (۴) این پروتکل؛

ح- بررسی راهبردها، طرحهای اقدام و برنامه‌های مربوط به اجرای این پروتکل؛

خ- انجام سایر وظایفی که برای اجرای این پروتکل ممکن است لازم باشد.

۲- از نظر این پروتکل و طبق بند (۴) ماده (۲۳) کنوانسیون، دبیرخانه، از جمله:

الف- اطلاعیه‌ها و سایر اطلاعات دریافت شده طبق مفاد این پروتکل را

تهیه و در اختیار طرفهای متعاقد قرار خواهد داد؛

ب- گزارشهای مربوط به موضوعات مرتبط با اجرای این پروتکل را تهیه

و ارسال خواهد نمود؛

پ- درخواستهای طرفهای متعاقد و اطلاعات دریافت شده از آنها را

بررسی نموده و با طرفهای مذکور در خصوص موضوعات مرتبط با اجرای این

پروتکل مشورت خواهد کرد؛

ت- ترتیبات لازم برای تأمین کمکها و توصیه‌های فنی برای اجرای مؤثر

این پروتکل را، در صورت درخواست هر طرف متعاقد، به انجام خواهد رساند؛

ث- در صورت اقتضاء، با سازمانها و برنامه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی

ذی‌ربط همکاری خواهد نمود؛

ج- سایر وظایفی که ممکن است توسط اجلاس طرفهای متعاقد تعیین

گردد، را به انجام خواهد رساند.

ماده ۱۳- وظایف سازوکار منطقه‌ای

۱- سازوکار منطقه‌ای به طرفهای متعاقد در واکنش فوری و مؤثر در برابر

سوانح آلودگی نفتی کمک خواهد کرد.

۲- وظایف سازوکار منطقه‌ای شامل موارد زیر خواهد بود:

الف- برقراری روابط کاری نزدیک با مقام صالح ملی طرفهای متعاقد و، در صورت لزوم، با سازمانها و نهادهای ذی‌ربط بین‌المللی و منطقه‌ای دولتی و غیردولتی مرتبط با سوانح آلودگی نفتی؛

ب- هماهنگی فعالیتهای منطقه‌ای مرتبط با همکاری فنی، آموزش، تمرینها و ارائه خدمات کارشناسی در موارد اضطراری و کمک به فعالیتهای ملی در این زمینه‌ها؛

پ- جمع‌آوری و اشاعه اطلاعات مربوط به سوانح آلودگی نفتی (فهرستها، نظرات کارشناسی، گزارشهای سوانح، پیشرفتهای فنی برای بهبود طرحهای اضطراری، و غیره)؛

ت- تهیه رویه‌های نظام‌مند برای تبادل اطلاعات و داده‌های مربوط به سوانح آلودگی نفتی؛

ث- اقدام به عنوان کانونی برای تبادل اطلاعات در خصوص فنون جستجوی سوانح آلودگی نفتی در دریای خزر؛

ج- ارائه پیشنهاد در خصوص روزآمد کردن طرح دریای خزر در زمینه همکاری منطقه‌ای جهت مقابله با آلودگی نفتی در موارد اضطراری؛

چ- اجرای سایر وظایفی که ممکن است از سوی اجلاس طرفهای متعاقد مقرر گردد.

بخش سوم - اجراء و رعایت

ماده ۱۴ - تأمین بودجه پروتکل

۱- به منظور تحقق اهداف این پروتکل، طرفهای متعاقد اطمینان حاصل خواهند نمود که منابع مالی برای تدوین و اجرای برنامه‌ها، پروژه‌ها و اقدامات مربوط در دسترس می‌باشند. به این منظور، طرفهای متعاقد:

الف- منابع مالی داخلی قابل دسترسی را تعهد خواهند نمود؛

ب- تدارک منابع مالی از منابع و سازوکارهای تأمین بودجه دوجانبه یا چندجانبه، از جمله کمکها و وامها، را تشویق خواهند کرد؛

پ- به جستجوی روشها و مشوقهای مبتکرانه برای تدارک و هدایت منابع، از جمله منابع بنیادها، نهادهای دولتی کشورهای دیگر، سازمانهای بین‌المللی، سازمانهای غیردولتی، و نهادهای بخش خصوصی، خواهند پرداخت.

۲- مقررات مالی کنوانسیون، با اعمال تغییرات لازم، در مورد این پروتکل اعمال خواهد شد، مگر آنکه طرفهای متعاقد به گونه دیگری تصمیم بگیرند.

ماده ۱۵ - ارتباط با کنوانسیون

آیین کاری که به موجب جزء (پ) بند (۹) ماده (۲۲) کنوانسیون به تصویب رسیده است، به این پروتکل نیز تسری خواهد یافت مگر آنکه طرفهای متعاقد تصمیم دیگری اتخاذ کرده باشند.

ماده ۱۶- حل و فصل اختلافات

هر گونه اختلاف بین طرفهای متعاقد در ارتباط با اجراء یا تفسیر مفاد این پروتکل، به موجب ماده (۳۰) کنوانسیون حل و فصل خواهد شد.

ماده ۱۷- تصویب و لازم الاجراء شدن پروتکل

۱- این پروتکل با تصمیم به اتفاق آراء طرفهای متعاقد طی اجلاس طرفهای متعاقد تصویب خواهد شد.

۲- این پروتکل از تاریخ ۱۳۹۰/۵/۲۱ هجری شمسی (۱۲ آگوست ۲۰۱۱ میلادی) تا ۱۳۹۰/۱۲/۲۲ هجری شمسی (۱۲ فوریه ۲۰۱۲ میلادی) در شهر تهران فقط برای امضاء دولتهای ساحلی دریای خزر مفتوح می باشد.

۳- این پروتکل منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب دولتهای ساحلی دریای خزر خواهد بود، و از تاریخی که پروتکل برای امضاء بسته می شود، برای الحاق هر یک از دولتهای ساحلی دریای خزر مفتوح خواهد بود.

۴- اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق نزد امین اسناد کنوانسیون تودیع خواهد شد.

۵- این پروتکل در نودمین روز پس از تاریخ تودیع سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق توسط تمامی دولتهای ساحلی دریای خزر لازم الاجراء خواهد شد.

ماده ۱۸- تصویب اصلاحات و پیوستهای پروتکل و اصلاحات پیوستها هر یک از طرفهای متعاقد می‌تواند اصلاح این پروتکل یا افزودن پیوستهایی به آن یا اصلاح پیوستهای آن را پیشنهاد نماید. این اصلاحات و پیوستها توسط طرفهای متعاقد تصویب و طبق مواد (۲۴) و (۲۵) کنوانسیون لازم‌الاجراء خواهند شد.

بخش چهارم - مقررات نهائی

ماده ۱۹- تأثیر پروتکل بر قوانین ملی

مفاد این پروتکل بر حق طرفهای متعاقد برای اتخاذ تدبیر شدیدتر ملی برای اجرای این پروتکل خدشه‌ای وارد نمی‌سازد.

ماده ۲۰- ارتباط با سایر موافقتنامه‌های بین‌المللی

هیچ‌یک از مفاد این پروتکل به حقوق و تعهدات طرفهای متعاقد به‌موجب سایر موافقتنامه‌های بین‌المللی که طرفها عضو آنها هستند لطمه‌ای وارد نمی‌سازد.

ماده ۲۱- قید تحدید تعهد

هیچ گونه قید تحدید تعهدی را نمی‌توان برای این پروتکل در نظر گرفت.

ماده ۲۲- متون معتبر

متون آذری، انگلیسی، فارسی، قزاقی، روسی و ترکمنی این پروتکل دارای اعتبار یکسان می‌باشد. در صورت بروز اختلاف در تفسیر یا اجرای این پروتکل، متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

ماده ۲۳- امین اسناد

امین اسناد این پروتکل، همان امین اسناد کنوانسیون خواهد بود.

ماده ۲۴- ارتباط با مذاکرات راجع به وضعیت حقوقی دریای خزر

هیچ گونه تفسیری از این پروتکل برای پیش قضاوت در مورد نتایج مذاکرات مربوط به وضعیت نهائی رژیم حقوقی دریای خزر جایز نیست. در تأیید مراتب فوق، امضاء کنندگان زیر که به‌طور مقتضی بدین منظور مجاز شده‌اند، این پروتکل را امضاء نمودند.

این پروتکل در شهر آکتائو در روز بیست و یکم مرداد ماه یک هزار و سیصد و نود هجری شمسی برابر با دوازدهم آگوست دو هزار و یازده میلادی تنظیم گردید.

سوابق

قانون کنوانسیون چارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر مصوب ۱۳۸۴/۳/۱۰

ماده واحده - کنوانسیون چارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر مشتمل بر یک مقدمه و سی و هفت ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده میشود. تبصره - رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای این کنوانسیون الزامی میباشد.

بسم الله الرحمن الرحيم

کنوانسیون چارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی

دریای خزر

دولتهای ساحلی دریای خزر؛

جمهوری آذربایجان

جمهوری اسلامی ایران

جمهوری قزاقستان

فدراسیون روسیه

ترکمنستان

که از این پس طرفهای متعاقد این کنوانسیون خوانده میشوند؛

با توجه به تخریب محیط زیست دریایی دریای خزر در اثر آلودگی ناشی از منابع مختلف فعالیتهای انسانی از جمله تخلیه، انتشار و دفع مواد مضر و خطرناک، مواد زائد و سایر آلودگیهای ناشی از منابع دریایی و منابع مستقر در خشکی؛

با عزم راسخ در حفظ منابع زنده دریای خزر برای نسلهای حاضر و آینده؛

با آگاهی به ضرورت تضمین عدم مضر بودن فعالیتهای مستقر در خشکی برای محیط زیست دریایی دریای خزر؛

با توجه به خطرات ناشی از نوسانات سطح آب که محیط زیست دریایی دریای خزر و

خصوصیات اکولوژیکی و آب‌نگاری منحصر به فرد آن را تهدید میکند؛

با تأکید بر اهمیت حفاظت از محیط زیست دریایی خزر؛

با تصدیق اهمیت همکاری میان طرفهای متعاقد و با سازمانهای بین‌المللی مربوط با هدف

حفاظت و نگهداری محیط زیست دریایی خزر؛

به شرح زیر موافقت مینمایند:

بخش اول - مقررات کلی

ماده ۱ - کاربرد تعاریف

از نظر این کنوانسیون معانی اصطلاحات به شرح زیر است:

«برنامه اقدام»: برنامه اقدام برای حفاظت و توسعه پایدار محیط زیست دریایی خزر.

«تخلیه مواد زائد»: هرگونه آلودگی دریا ناشی از دفع عمدی مواد زائد یا سایر مواد از شناورها،

وسائط نقلیه هوایی، سکوها یا دیگر سازه‌های ساخت بشر به دریای خزر یا هرگونه رهاسازی

عمدی لاشه شناورها، وسائط نقلیه هوایی، سکوها یا دیگر سازه‌های ساخت بشر در دریای خزر.

«مواد خطرناک»: هرگونه موادی که ایجاد مسمومیت، سرطان، تغییرات ژنتیکی یا معلولیت ارثی و

تجمع مواد مضر در بافتهای زنده مینماید بویژه در صورتیکه مقاوم باشد.

«مرجع ملی»: مرجعی که هر طرف متعاقد به عنوان مسؤول هماهنگ ساختن اقدامات آن طرف

متعاقد برای اجرای این کنوانسیون و پروتکل‌های آن تعیین نموده است.

«آلودگی»: ورود مستقیم یا غیر مستقیم مواد یا انرژی به محیط زیست توسط انسان که اثرات

زیانبخش دارد یا ممکن است داشته باشد به گونه‌ای که به منابع زنده و حیات آبریزان آسیب

برساند، برای سلامت انسان خطر داشته باشد یا مانع استفاده‌های مشروع از دریای خزر شود.

«آلودگی ناشی از منابع واقع در خشکی»: آلودگی دریا ناشی از هر نوع منبع مشخص یا

نامشخص که از خشکی، از طریق آب یا هوا یا مستقیماً از ساحل به محیط زیست دریایی وارد

میشود یا دفع از خشکی به دریا از طریق تونل، خطوط لوله یا دیگر وسائل.

«وضعیت اضطراری زیست محیطی»: وضعیتی که موجب زیان یا وانمود کردن تهدید

قریب‌الوقوع آلودگی یا زیانهای دیگری به محیط زیست دریایی خزر گردد و آنچه از علل

طبیعی یا سایر فعالیتهای انسانی ناشی شود.

«حادثه صنعتی»: حادثه‌ای که از تغییر کنترل نشده در روند هر فعالیتی که با مواد مضر و خطرناک در تأسیسات صنعتی سروکار دارد، ناشی شود به عنوان مثال در طول ساخت، استفاده، ذخیره، جابجایی یا دفع یا در طول حمل و نقل.

«شناور»: هرگونه شناوری که در محیط زیست دریایی فعالیت میکند از جمله هاورکرافت، قایقهای تندرو، زیردریایی‌ها، قایقهای که یدک کشیده میشوند، قایقهای خودرو و همچنین سکوها و سایر سازه‌های دریایی ساخت بشر.

«گونه‌های غیر بومی مهاجم»: گونه‌های غیر بومی که استقرار و انتشار آنها میتواند خسارت اقتصادی یا زیست محیطی به اکوسیستمها یا منابع بیولوژیکی دریای خزر وارد آورد.

ماده ۲ - هدف

هدف این کنوانسیون، حفاظت از محیط زیست دریای خزر از کلیه منابع آلوده کننده از جمله حفاظت، نگهداری، احیاء و استفاده منطقی و پایدار از منابع بیولوژیکی دریای خزر میباشد.

ماده ۳ - دامنه شمول

این کنوانسیون در مورد محیط زیست دریایی دریای خزر با در نظر گرفتن نوسان سطح آب آن و آلودگی ناشی از منابع مستقر در خشکی اعمال میشود.

بخش دوم - تعهدات کلی

ماده ۴ - تعهدات کلی

طرفهای متعاقد موارد زیر را انجام خواهند داد:

الف - اتخاذ کلیه اقدامات مناسب برای جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر بصورت فردی یا مشترک؛

ب - اتخاذ کلیه اقدامات مناسب برای حفاظت، نگهداری و احیای محیط زیست دریای خزر بصورت فردی یا مشترک؛

ج - استفاده از منابع دریای خزر به شکلی که موجب آسیب به محیط زیست دریایی دریای خزر نشود؛

د - همکاری با یکدیگر و با سازمانهای ذیصلاح بین‌المللی بمنظور نیل به اهداف این کنوانسیون.

طرفهای متعاقد در اقدامات خود بمنظور نیل به اهداف این کنوانسیون و اجرای مفاد آن، از جمله از طریق اصول زیر راهنمایی خواهند شد:

الف - اصل احتیاطی که به موجب آن در صورتیکه تهدید جدی یا خسارت جبران ناپذیر به محیط زیست دریای خزر وجود داشته باشد، فقدان اطمینان علمی جامع نمیتواند به عنوان دلیلی برای به تعویق انداختن اقدامات مقرون به صرفه برای جلوگیری از خسارت مزبور، مورد استفاده قرار گیرد.

ب - اصل پرداخت توسط آلوده کننده، که به موجب آن آلوده کننده هزینه‌های آلودگی از جمله جلوگیری، کنترل و کاهش را به عهده میگیرد.

ج - اصل دسترسی به اطلاعات مربوط به آلودگی محیط زیست دریایی دریای خزر، که طبق آن طرفهای متعاقد حد اکثر اطلاعات ممکن مربوط را در اختیار یکدیگر قرار میدهند.

ماده ۶ - تعهد به همکاری

طرفهای متعاقد بصورت دو یا چند جانبه برای توسعه پروتکلهای این کنوانسیون که اقدامات، آئین نامه‌ها و استانداردهای اضافی برای اجرای این کنوانسیون را تعیین میکنند، با یکدیگر همکاری خواهند نمود.

بخش سوم - جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی

ماده ۷ - آلودگی ناشی از منابع واقع در خشکی

۱ - طرفهای متعاقد کلیه اقدامات مناسب را برای جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر ناشی از منابع واقع در خشکی بعمل خواهند آورد.

۲ - طرفهای متعاقد در توسعه پروتکلهای این کنوانسیون که اقدامات بیشتری را برای جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر ناشی از منابع واقع در خشکی تعیین میکنند، همکاری خواهند نمود، چنین پروتکلهائی از جمله میتواند شامل اقدامات زیر باشد:

الف - جلوگیری، کنترل و کاهش خروج آلاینده‌ها از منابع آلوده کننده از جمله از طریق بکارگیری فناوری که تولید مواد زائد در آن صفر یا کم میباشد؛

ب - جلوگیری، کنترل و کاهش آلودگی ناشی از منابع واقع در خشکی از طریق صدور مجوز

تخلیه فاضلابها توسط مراجع ملی ذی صلاح طرفهای متعاقد؛

ج - اجازه تخلیه فاضلابها بر اساس تشویق به استفاده از فناوری که از لحاظ زیست محیطی معقول است؛

د - وضع الزامات شدیدتر از آنچه که در جزءهای (ب) و (ج) این ماده آمده، مطابق پروتکل‌های اضافی این کنوانسیون، در صورتیکه کیفیت آبهای دریافتی یا اکوسیستم متأثر از آن در دریای خزر چنین ایجاب کند؛

ه - بکارگیری انواع تصفیه برای فاضلابهای شهری و در صورت لزوم به صورت مرحله‌ای؛
و - بکارگیری بهترین فناوری موجود که از لحاظ زیست محیطی معقول است برای کاهش ورود مواد آلی از منابع شهری و صنعتی؛

ز - توسعه و اجرای اقدامات مناسب بر اساس بهترین رویه‌های محیط زیستی برای کاهش ورود مواد آلی و خطرناک از منابع نامعلوم از جمله کشاورزی؛

ح - انجام اقدامات لازم برای حفاظت و تصفیه کامل برخی از منابع آلوده کننده ساحلی که کماکان تأثیرات منفی بر دریای خزر دارد.

۳ - چنانچه تخلیه از آبراهی که در سرزمینهای دو یا چند طرف متعاقد جریان دارد یا مرز بین آنها را تشکیل میدهد احتمالاً "باعث آلودگی دریای خزر شود، طرفهای متعاقد در اتخاذ کلیه اقدامات مناسب برای جلوگیری، کاهش و کنترل چنین آلودگی از جمله در صورت اقتضاء در تأسیس نهادهای مشترک مسؤول برای تعیین و حل مسائل بالقوه آلودگی، همکاری خواهند نمود.
ماده ۸ - آلودگی ناشی از فعالیت در بستر دریا

طرفهای متعاقد کلیه اقدامات مناسب را برای جلوگیری، کنترل و کاهش آلودگی دریای خزر ناشی از فعالیت‌هایی که در بستر دریا صورت میگیرد، انجام خواهند داد و همکاری آنها در گسترش پروتکل‌های این کنوانسیون در این زمینه تشویق میگردد.

ماده ۹ - آلودگی ناشی از شناورها

طرفهای متعاقد کلیه اقدامات مناسب را برای جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر ناشی از شناورها انجام خواهند داد و در گسترش پروتکلها و موافقتنامه‌های این کنوانسیون که اقدامات، آئین نامه‌ها و استانداردهای مورد توافق در این زمینه را تعیین میکند با در نظر گرفتن

استانداردهای بین‌المللی مربوط همکاری خواهند نمود.

ماده ۱۰ - آلودگی ناشی از تخلیه

۱ - طرفهای متعاقد کلیه اقدامات لازم را برای جلوگیری، ممانعت، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر ناشی از تخلیه مواد زائد شناورها و وسائط نقلیه هوایی که در سرزمین آنها ثبت شده یا تحت پرچم آنها هستند بعمل خواهند آورد.

۲ - طرفهای متعاقد در توسعه پروتکل‌های این کنوانسیون که اقدامات، آئین نامه‌ها و استانداردهای مورد توافق در این زمینه را معین میکند، همکاری خواهند نمود.

۳ - در صورتیکه امنیت شناور یا وسیله نقلیه هوایی در دریا در اثر تخریب یا از دست دادن کامل شناور یا وسیله نقلیه هوایی تهدید شود یا در مواردی که خطری انسان یا حیات دریایی را تهدید کند، چنانچه تخلیه مواد زائد تنها راه دفع تهدید بنظر برسد و هر احتمالی وجود داشته باشد که عواقب خسارت این تخلیه، کمتر از موارد دیگر باشد مفاد بندهای (۱) و (۲) این ماده اعمال نخواهد شد. چنین تخلیه‌ای باید به گونه‌ای اجرا شود که احتمال آسیب رساندن به انسان یا حیات دریایی را به حد اقل رساند یا موجب کاهش محدودیت‌های استفاده مشروع از دریا طبق اسناد قابل اجرای منطقه‌ای یا بین‌المللی شود؛ این تخلیه باید به طرفهای متعاقد گزارش شود.

ماده ۱۱ - آلودگی ناشی از سایر فعالیتهای انسانی

۱ - طرفهای متعاقد کلیه اقدامات مناسب را برای جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر ناشی از سایر فعالیتهای انسانی که در مواد (۷) تا (۱۰) فوق مورد حکم قرار نگرفته‌اند، از جمله احیای اراضی و لایروبی سواحل و سدسازی بعمل خواهند آورد.

۲ - طرفهای متعاقد کلیه اقدامات مناسب را برای کاهش تأثیرات منفی احتمالی اقداماتی که منشأ انسانی دارند به منظور کم کردن عواقب نوسان سطح دریا بر اکوسیستم دریای خزر انجام خواهند داد.

ماده ۱۲ - جلوگیری از ورود، کنترل و مبارزه با گونه‌های غیر بومی مهاجم

طرفهای متعاقد کلیه اقدامات مناسب را برای جلوگیری از ورود گونه‌های غیر بومی مهاجم به دریای خزر و کنترل و مبارزه با آنها که تهدیدی برای اکوسیستمها، زیستگاهها یا گونه‌ها میباشند،

بعمل خواهند آورد.

ماده ۱۳ - موارد اضطراری زیست محیطی

۱ - طرفهای متعهد ضمن اتخاذ کلیه اقدامات مناسب، برای حفاظت از انسان و محیط زیست دریایی در مقابل عواقب موارد اضطراری طبیعی یا انسانی همکاری خواهند نمود. به همین منظور، اقدامات پیشگیرانه، آماده سازی متقابل از جمله اقدامات احیاء کننده بکار گرفته خواهد شد.

۲ - طرفهای متعهد مبدأ بمنظور اقدامات جلوگیری کننده و ایجاد اقدامات آماده سازی، در حدود صلاحیت خود فعالیتهای خطرناکی را که قادر به ایجاد شرایط اضطراری زیست محیطی هستند مشخص خواهند کرد و همچنین تضمین خواهند نمود که سایر طرفهای متعهد از فعالیتهای پیشنهادی یا موجود آگاهی پیدا کنند. طرفهای متعهد موافقت مینمایند که ارزیابی تأثیرات محیط زیستی فعالیتهای خطرناک و اقدامات مربوط به کاهش خطر پذیری را انجام دهند.

۳ - طرفهای متعهد برای ایجاد سیستمهای هشدار دهنده سریع حوادث صنعتی و وضعیتهای اضطراری محیط زیستی همکاری خواهند نمود. در صورت بروز حادثه اضطراری زیست محیطی یا تهدید قریب الوقوع آن، طرف متعهد مبدأ تضمین میکند که طرفهای متعهدی را که احتمالاً تحت تأثیر قرار میگیرند بدون درنگ در سطوح مناسب مطلع گرداند.

۴ - طرفهای متعهد کلیه اقدامات لازم را برای برقراری و تداوم اقدامات لازم آماده سازی برای مواقع اضطراری از جمله اقداماتی برای تضمین اینکه تجهیزات کافی و کارکنان کارآمد برای واکنش در مقابل حادثه اضطراری زیست محیطی بلافاصله در دسترس قرار خواهند داشت، بعمل خواهند آورد.

بخش چهارم - حفاظت، نگهداری و احیای محیط زیست دریایی

ماده ۱۴ - حفاظت، نگهداری، احیاء و استفاده منطقی از منابع زنده دریایی

۱ - طرفهای متعهد توجه ویژه ای نسبت به حفاظت، نگهداری، احیاء و استفاده منطقی از منابع زنده دریایی خواهند داشت و تمامی اقدامات لازم را بر اساس علمی ترین مدارک قابل دسترس در موارد زیر بعمل خواهند آورد:

الف - توسعه و افزایش توانائی منابع زنده جهت نگهداری، احیاء و استفاده منطقی از موازنه زیست محیطی به هنگام رفع نیازهای انسانی در مورد تغذیه و برآوردن اهداف اقتصادی و

اجتماعی؛

ب - حفظ یا احیای جمعیت گونه‌های دریایی در سطوحی که بتواند حد اکثر محصول پایدار و با کیفیت مطلوب را توسط عوامل زیست محیطی و اقتصادی مربوط و با در نظر گرفتن روابط بین گونه‌ها، تولید کند؛

ج - تضمین اینکه گونه‌های دریایی بوسیله بهره‌برداری بیشتر در معرض خطر نیستند؛

د - ترویج توسعه و استفاده از تورهای ماهیگیری انتخابی و شیوه‌هایی که ضایعات را در صید گونه‌های هدف و صید فرعی گونه‌های غیر هدف به حد اقل می‌رساند؛

ه - حفاظت، نگهداری و احیاء گونه‌های دریایی بومی کمیاب و در معرض خطر؛

و - حفاظت از تنوع گونه‌ای و زیستگاههای گونه‌های کمیاب و گونه‌های در معرض خطر و نیز اکوسیستمهای آسیب پذیر.

۲ - طرفهای متعاقد در توسعه پروتکلها بمنظور به عهده گرفتن اقدامات لازم برای حفاظت، نگهداری و احیای منابع زنده دریایی همکاری خواهند نمود.

ماده ۱۵ - مدیریت مناطق ساحلی

طرفهای متعاقد سعی خواهند نمود اقدامات لازم را جهت توسعه و اجرای برنامه‌ها و راهبردهای ملی برای مدیریت و برنامه ریزی اراضی متأثر از مجاورت دریا، بعمل آورند.

ماده ۱۶ - نوسان سطح آب دریای خزر

طرفهای متعاقد در زمینه توسعه پروتکلهای این کنوانسیون که انجام تحقیقات علمی مورد نیاز (تا آنجا که علمی است) و اقدامات و رویه‌های توافق شده جهت ارزیابی تأثیرات نوسان سطح آب دریای خزر را تجویز میکند، همکاری خواهند نمود.

بخش پنجم - آئین نامه‌ها

ماده ۱۷ - ارزیابی اثرات زیست محیطی

۱ - هر طرف متعاقد کلیه اقدامات لازم را برای شروع و بکارگیری خط مشی‌های ارزیابی اثرات زیست محیطی هر نوع فعالیت برنامه ریزی شده که احتمالاً "تأثیر زیان‌آور مهمی بر محیط زیست دریایی دریای خزر دارد، بعمل خواهد آورد.

۲ - هر یک از طرفهای متعاقد کلیه اقدامات لازم را جهت انتشار نتایج ارزیابی‌های اثرات زیست

محیطی که طبق بند (۱) این ماده انجام شده، برای سایر طرفهای متعاقد انجام خواهد داد.

۳ - طرفهای متعاقد در گسترش پروتکلهایی که خط مشی ارزیابی اثرات محیط زیستی دریای خزر را در چارچوب فرامرزی تعیین میکنند، همکاری خواهند نمود.

ماده ۱۸ - همکاری بین طرفهای متعاقد

۱ - طرفهای متعاقد با توجه به الزامات و رویه‌های بین‌المللی رایج جهت جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی و حفاظت، نگهداری و احیای محیط زیست دریای خزر در تدوین، تشریح و هماهنگ نمودن قواعد، استانداردها، رویه‌های توصیه شده و خط مشی‌های سازگار با این کنوانسیون همکاری خواهند نمود.

۲ - طرفهای متعاقد در تنظیم برنامه اقدام جهت حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر، بمنظور جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی و حفاظت، نگهداری و احیای محیط زیست دریایی دریای خزر همکاری خواهند نمود.

۳ - طرفهای متعاقد به صورت انفرادی یا مشترک در اجرای تعهدات خود که در بندهای (۱) و (۲) این ماده شرح داده شده از جمله نسبت به موارد زیر اقدام خواهند کرد:

الف - جمع آوری، پالایش و ارزیابی اطلاعات بمنظور تشخیص منابعی که باعث آلودگی یا احتمال آلودگی دریای خزر میشوند و تبادل اطلاعات مین طرفهای متعاقد در صورت اقتضاء.

ب - توسعه برنامه‌هایی جهت پایش کیفیت و کمیت آب.

ج - توسعه برنامه‌های رویدادهای پیش بینی نشده برای موارد اضطراری آلودگی.

د - تشریح محدودیتهای خروج و تخلیه مواد زائد و ارزیابی تأثیر برنامه‌های کنترل.

ه - تشریح معیارها و اهداف مربوط به کیفیت آب و پیشنهاد اقدامات مرتبط برای حفظ و در صورت لزوم بهبود کیفیت آبهای موجود.

و - توسعه برنامه‌های اقدام هماهنگ شده برای کاهش بار آلودگی ناشی از مناطق شهری و صنعتی و منابع انتشار آلودگی از جمله پسابهای کشاورزی، شهری و سایر پسابها.

ماده ۱۹ - پایش

۱ - طرفهای متعاقد برای ایجاد و اجرای برنامه‌های انفرادی و یا مشترک بمنظور پایش شرایط زیست محیطی دریای خزر تلاش خواهند نمود.

۲ - طرفهای متعاقد نسبت به تهیه فهرست و عوامل آلاینده که در درون دریای خزر تخلیه و متمرکز میشوند و بطور منظم قابل پایش میباشند، توافق خواهند کرد.

۳ - طرفهای متعاقد در فواصل منظم، ارزیابی‌های انفرادی یا مشترکی را از شرایط محیط زیستی دریای خزر و تأثیر اقدامات اتخاذ شده مربوط به جلوگیری، کنترل و کاهش آلودگی محیط زیست دریایی دریا خزر انجام خواهند داد.

۴ - به همین منظور، طرفهای متعاقد در هماهنگی کردن قواعدی جهت ایجاد و اجرای برنامه‌های پایش، سیستمهای اندازه گیری، روشهای تجزیه و تحلیل، داده پردازی و ارزش گذاری خط مشی‌ها برای کیفیت اطلاعات، تلاش خواهند نمود.

۵ - طرفهای متعاقد پایگاه داده‌های متمرکز و نظام مدیریت اطلاعاتی را بمنظور بکارگیری به عنوان مخزن کلیه داده‌های مربوط، انجام وظیفه به عنوان پایه‌ای برای تصمیم گیری و منبع کلی اطلاعات و آموزش برای متخصصان، مدیران و عموم مردم، توسعه خواهند داد.

ماده ۲۰ - تحقیق و توسعه

طرفهای متعاقد در هدایت تحقیق و توسعه روشهای مؤثر برای جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر همکاری خواهند کرد؛ بدین منظور طرفهای متعاقد در تلاش برای راه‌اندازی یا تقویت برنامه‌های تحقیقاتی (در صورت لزوم) از جمله در موارد زیر همکاری خواهند نمود:
الف - توسعه روشهای ارزیابی سمی بودن مواد مضر و تحقیق درباره نحوه تأثیر آنها بر محیط زیست دریای خزر؛

ب - توسعه و بکارگیری فناوری‌هایی که از لحاظ زیست محیطی معقول یا ایمن هستند؛

ج - عدم کاربرد تدریجی و یا جانشین کردن موادی که احتمالاً "باعث آلودگی میشوند؛

د - توسعه روشهایی که از لحاظ زیست محیطی در انتقال مواد خطرناک معقول یا ایمن هستند؛

ه - توسعه روشهایی که از لحاظ زیست محیطی برای سازه‌های آبی و مهار آب معقول یا ایمن هستند؛

و - ارزیابی خسارات مالی و فیزیکی ناشی از آلودگی‌ها؛

ز - بهبود دانش مربوط به نظام هیدرولیکی و پویایی اکوسیستم دریای خزر از جمله نوسان سطح

دریا و تأثیرات چنین نواساناتی بر اکوسیستمهای ساحلی و دریایی؛

ح - مطالعه میزان تشعشع و سطوح رادیو اکتیو در دریای خزر.

ماده ۲۱ - تبادل و دسترسی به اطلاعات

۱ - طرفهای متعاهد طبق مفاد این کنوانسیون اطلاعات را بطور مستقیم یا از طریق دبیرخانه، بطور منظم مبادله خواهند کرد.

۲ - طرفهای متعاهد طبق قوانین ملی خود و با توجه به مفاد موافقتنامه‌های بین‌المللی موجود در ارتباط با دسترسی عموم به اطلاعات زیست محیطی، جهت تأمین دسترسی عموم به اطلاعات مربوط به شرایط زیست محیطی دریای خزر و اقدامات انجام شده یا برنامه ریزی شده برای جلوگیری، کنترل و کاهش آلودگی دریای خزر تلاش خواهند نمود.

بخش ششم - ترتیبات سازمانی

ماده ۲۲ - فراهمایی (کنفرانس) طرفهای متعاهد

۱ - بدینوسیله فراهمایی طرفهای متعاهد ایجاد میشود.

۲ - فراهمایی طرفهای متعاهد شامل یک نماینده از سوی هر طرف متعاهد میباشد که حق یک رأی را دارد. هر نماینده میتواند توسط یک یا چند مشاور همراهی شود.

۳ - اولین جلسه فراهمایی طرفهای متعاهد حد اکثر دوازده ماه پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون تشکیل خواهد شد. پس از آن جلسه عادی فراهمایی طرفهای متعاهد در فواصل منظمی که در اولین جلسه فراهمایی طرفهای متعاهد تعیین میشود، برگزار خواهد شد.

۴ - جلسات فوق‌العاده فراهمایی طرفهای متعاهد در مواقع دیگری که از نظر فراهمایی طرفهای متعاهد ضروری باشد یا بر اساس درخواست کتبی هر طرف مشروط بر آنکه توسط حد اقل دو طرف متعاهد دیگر حمایت شود، برگزار خواهد شد.

۵ - جلسات فراهمایی طرفهای متعاهد به صورت دوره‌ای و بر اساس نام طرفهای متعاهد به ترتیب حروف الفبای انگلیسی، در کشور طرفهای متعاهد یا در مکان دبیرخانه برگزار خواهد شد.

۶ - ریاست فراهمایی طرفهای متعاهد به نوبت و بر اساس نام طرفهای متعاهد به ترتیب حروف الفبای انگلیسی به هر طرف متعاهد واگذار خواهد شد. در صورت خالی ماندن مسند ریاست، طرف متعاهدی که ریاست فراهمایی را بر عهده دارد، جانشینی را تا پایان دوره ریاست آن طرف متعاهد مشخص خواهد نمود.

- ۷ - زبانهای کاری فراهمایی طرفهای متعاقد، انگلیسی و زبان رسمی تمام طرفهای متعاقد خواهد بود. دبیرخانه، زبانهای رسمی سازمان ملل متحد را پیش‌بینی خواهد کرد.
- ۸ - تمامی تصمیم‌های فراهمایی طرفهای متعاقد بر اساس اتفاق آرای طرفهای متعاقد اتخاذ خواهد شد.
- ۹ - فراهمایی طرفهای متعاقد در اولین جلسه خود درباره موارد زیر تصمیم می‌گیرد:
- الف - تأسیس سایر نهادهای کنوانسیون که ممکن است ضروری بنظر برسند.
- ب - ترتیباتی برای دبیرخانه دائمی کنوانسیون، از جمله محل و کارکنان آن.
- ج - آیین کار و مقررات مالی خود و نهادهای فرعی.
- ۱۰ - وظایف فراهمایی طرفهای متعاقد به شرح زیر میباشد:
- الف - نظارت بر اجرای این کنوانسیون، پروتکلهای آن و برنامه اقدام.
- ب - نظارت بر محتوای این کنوانسیون و پروتکلهای آن.
- ج - بررسی و تصویب پروتکلهای الحاقی یا هرگونه اصلاحیه کنوانسیون یا پروتکلهای آن و تصویب و اصلاح پیوستهای این کنوانسیون و پروتکلهای آن.
- د - دریافت و بررسی گزارشهایی که توسط طرفهای متعاقد ارائه شده و بررسی و ارزیابی وضعیت محیط زیست دریایی بویژه وضعیت آلودگی و اثرات آن بر اساس گزارشهایی که توسط طرفهای متعاقد و سازمانهای صلاحیتدار منطقه‌ای یا بین‌المللی تهیه شده است.
- ه - بررسی گزارشهایی که توسط دبیرخانه راجع به موضوعات مربوط به این کنوانسیون تهیه شده است.
- و - در صورت اقتضاء مطالبه خدمات مالی و فنی نهادهای بین‌المللی مربوط و مؤسسات علمی برای اهداف این کنوانسیون.
- ز - ایجاد نهادهای فرعی برای اجرای کنوانسیون و پروتکلهای آن، در صورتیکه لازم باشد.
- ح - انتخاب دبیر اجرایی کنوانسیون و سایر کارکنانی که ممکن است مورد نیاز باشند با در نظر گرفتن نمایندگی عادلانه طرفهای متعاقد.
- ط - انجام سایر وظایفی که برای نیل به اهداف کنوانسیون لازم است.
- ماده ۲۳ - دبیرخانه کنوانسیون

۱ - بدینوسیله دبیرخانه کنوانسیون ایجاد میشود.

۲ - دبیرخانه شامل دبیر اجرایی کنوانسیون و سایر کارکنان لازم برای انجام وظایفی که از این پس مشخص میگردد، خواهد بود.

۳ - دبیر اجرایی، رئیس امور اداری دبیرخانه کنوانسیون خواهد بود و انجام وظایفی را که برای اداره امور دبیرخانه کنوانسیون لازم است و توسط فراهمایی طرفهای متعاقد طبق آئین کار و قواعد مالی مصوب آن تعیین شده، بر عهده خواهد داشت.

۴ - وظایف دبیرخانه به شرح زیر خواهد بود:

الف - ترتیب دادن و فراهم نمودن تدارکات جلسات فراهمایی طرفهای متعاقد و نهادهای فرعی آن.

ب - تهیه و ارسال اطلاعیه‌ها، گزارشها و سایر اطلاعات دریافت شده به طرفهای متعاقد.

ج - بررسی درخواستها و اطلاعات دریافتی از طرفهای متعاقد و مشورت با آنها در خصوص موضوعات مربوط به اجرای کنوانسیون و پروتکل‌های آن.

د - تهیه و ارسال گزارشهای راجع به موضوعات مربوط به اجرای کنوانسیون و پروتکل‌های آن.

ه - تأسیس و نگهداری پایگاه داده‌ها و انتشار قوانین ملی طرفهای متعاقد و حقوق بین‌الملل مربوط به حفاظت از دریای خزر.

و - ایجاد ترتیبات لازم برای تأمین کمکها و توصیه‌های فنی برای اجرای مؤثر این کنوانسیون و پروتکل‌های آن، در صورت درخواست هر طرف متعاقد.

ز - اجرای وظایفی که ممکن است به موجب پروتکل‌های این کنوانسیون تعیین شود.

ح - در صورت اقتضاء، همکاری با سازمانها و برنامه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی.

ط - انجام سایر وظایفی که ممکن است توسط فراهمایی طرفهای متعاقد تعیین گردد.

بخش هفتم - پروتکلها و پیوستها

ماده ۲۴ - تصویب پروتکلها

۱ - هر طرف متعاقد میتواند پروتکل‌هایی را برای این کنوانسیون پیشنهاد نماید. این پروتکلها به

اتفاق آراء در جلسه فراهمایی طرفهای متعاقد به تصویب خواهد رسید. چنانچه در متن پروتکلها

برای تصویب، روش دیگری پیش‌بینی نشده باشد، پروتکلها پس از آنکه تمامی طرفهای متعاقد

طبق تشریفات قانون اساسی خود، آنها را تنفیذ یا تصویب نمایند، لازم‌الاجراء خواهند شد.

پروتکلها جزء لاینفک این کنوانسیون خواهند بود.

۲ - متن هر پروتکل پیشنهادی حد اقل شش ماه قبل از تشکیل جلسه فراهمایی طرفهای متعاقد که در آن پروتکل برای تصویب پیشنهاد شده توسط دبیرخانه به اطلاع طرفهای متعاقد خواهد رسید.
ماده ۲۵ - تصویب پیوستها و اصلاحات

۱ - پیوستهای این کنوانسیون یا هر یک از پروتکلهای آن، حسب مورد جزء لاینفک کنوانسیون یا پروتکل مزبور میباشد و جز در صورتیکه صریحا" به گونه دیگری پیشبینی شده باشد، اشاره به این کنوانسیون یا پروتکلهای آن در عین حال، اشاره به هر پیوست مربوط به آن نیز میباشد. پیوستهای مزبور محدود به موضوعات آئین نامه‌ای، علمی، فنی و اداری خواهد بود.

۲ - پیوستهای این کنوانسیون یا هر یک از پروتکلهای آن طبق تشریفات وضع شده در ماده (۲۴) این کنوانسیون پیشنهاد و تصویب خواهد شد.

۳ - پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن اصلاحیه‌های پیوستهای این کنوانسیون یا هر یک از پروتکلها، تابع تشریفات خواهد بود که برای پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن پیوستهای این کنوانسیون یا پیوستهای پروتکلها در نظر گرفته شده است.

۴ - چنانچه هر پیوست یا اصلاحیه آن مربوط به اصلاح این کنوانسیون یا هر یک از پروتکلها باشد، پیوست یا اصلاحیه تا زمانیکه اصلاحیه این کنوانسیون یا پروتکل مربوط لازم‌الاجراء نشود، لازم‌الاجراء نخواهد شد.

بخش هشتم - اجرا و رعایت

ماده ۲۶ - اجرای کنوانسیون

۱ - هر طرف متعاقد برای هماهنگی در اجرای مفاد این کنوانسیون در سرزمین خود، و تحت صلاحیت خویش یک مرجع ملی تعیین خواهد کرد.

۲ - مفاد این کنوانسیون تأثیری بر حقوق طرفهای متعاقد به صورت انفرادی یا مشترک برای تصویب و اجرای اقداماتی شدیدتر از آنچه در این کنوانسیون پیشبینی شده است، نخواهد داشت.
ماده ۲۷ - گزارشها

هر مرجع ملی، گزارشهای مربوط به اقدامات انجام گرفته در خصوص اجرای مفاد این کنوانسیون و پروتکلهای آنرا در چارچوب و فواصل منظمی که توسط فراهمایی طرفهای متعاقد تعیین

میشود به دبیرخانه ارائه خواهد نمود. دبیرخانه گزارشهای دریافتی را بین تمامی طرفهای متعاقد توزیع خواهد کرد.

ماده ۲۸ - اجرا و رعایت

طرفهای متعاقد جهت حصول اطمینان از رعایت مفاد این کنوانسیون یا پروتکلهای آن در گسترش آئین نامه‌ها، همکاری خواهند کرد.

ماده ۲۹ - مسؤولیت و جبران خسارت

طرفهای متعاقد با در نظر گرفتن اصول و ضوابط مربوط حقوق بین‌الملل، متعدد به گسترش قواعد و آئین نامه‌های مناسب در ارتباط با مسؤولیت و جبران خسارت وارده به محیط زیست دریای خزر ناشی از نقض مفاد این کنوانسیون و پروتکلهای آن خواهند بود.

ماده ۳۰ - حل اختلافات

در صورت بروز اختلاف بین طرفهای متعاقد در ارتباط با اجرا یا تفسیر مفاد این کنوانسیون، طرفهای متعاقد از طریق مشاوره، مذاکره یا سایر روشهای مسالمت آمیز به انتخاب خود برای رفع اختلاف اقدام خواهند کرد.

بخش نهم - مواد نهائی

ماده ۳۱ - امضاء، تنفیذ، پذیرش، تصویب و الحاق

۱ - این کنوانسیون برای امضای دولتهای ساحلی دریای خزر از تاریخ ۱۳/۸/۱۳۸۲ هجری شمسی (چهارم نوامبر ۲۰۰۳ میلادی) تا تاریخ ۱۳/۸/۱۳۸۳ هجری شمسی (سوم نوامبر ۲۰۰۴ میلادی) در تهران مفتوح خواهد بود.

۲ - این کنوانسیون منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب دولتهای ساحلی دریای خزر خواهد بود. این کنوانسیون برای الحاق هر یک از دولتهای ساحلی دریای خزر طبق قوانین ملی آنها از تاریخی که کنوانسیون برای امضاء بسته میشود، مفتوح خواهد بود.

۳ - اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق نزد امین اسناد تودیع خواهد شد.

ماده ۳۲ - حق شرط

هیچ حق شرطی برای این کنوانسیون در نظر گرفته نخواهد شد.

ماده ۳۳ - لازم الاجراء شدن

این کنوانسیون در نودمین روز پس از تاریخ تودیع سند تنفيذ، پذیرش، تصویب یا الحاق توسط تمامی دولتهای ساحلی دریای خزر لازم‌الاجراء خواهد شد.

ماده ۳۴ - اصلاح کنوانسیون یا پروتکلها

۱ - هر یک از طرفهای متعاقد میتواند پیشنهاد اصلاح این کنوانسیون یا هر یک از پروتکلها را بدهد. این اصلاحات در جلسه فراهمایی طرفهای متعاقد، به اتفاق آراء به تصویب خواهد رسید.

۲ - لازم‌الاجراء شدن اصلاحیه‌های این کنوانسیون یا هر پروتکلی، تابع همان تشریفات است که برای کنوانسیون در نظر گرفته شده است.

ماده ۳۵ - امین اسناد

جمهوری اسلامی ایران وظایف امین اسناد را تقبل خواهد کرد.

ماده ۳۶ - متون معتبر

این کنوانسیون که متون فارسی، آذری، روسی، قزاقی، ترکمنی و انگلیسی آن دارای اعتبار یکسان میباشد، نزد امین اسناد تودیع خواهد شد. در صورت بروز اختلاف در تفسیر یا اجرای این کنوانسیون یا پروتکلهای آن، متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

ماده ۳۷ - ارتباط با مذاکرات راجع به وضعیت حقوقی دریای خزر

هیچیک از مفاد این کنوانسیون به نحوی تعبیر نخواهد شد که پیش دآوری نسبت به نتایج مذاکرات مربوط به وضعیت حقوقی نهایی دریای خزر تلقی شود.

در تأیید مراتب فوق، امضاء کنندگان زیر که بطور مقتضی بدین منظور مجاز شده‌اند، این کنوانسیون را امضاء نمودند.

این کنوانسیون در تهران در تاریخ ۱۳/۸/۱۳۸۲ هجری شمسی برابر با چهارم نوامبر ۲۰۰۳ میلادی تنظیم گردید.

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین‌المللی آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی

نقته مصوب ۱۳۷۶/۴/۲۹

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به کنوانسیون بین‌المللی آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی نفتی - مصوب سال یکهزار و سیصد و شصت و نه

هجری شمسی، برابر با سال یکهزار و نهصد و نود میلادی، مشتمل بر یک مقدمه نوزده (۱۹) ماده و یک (۱) الحاقیه ملحق شود و اسناد مربوط را تسلیم نماید.

بسم الله الرحمن الرحيم

[Z] کنوانسیون بین‌المللی آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی نفتی مصوب ۱۳۶۹ هجری شمسی برابر با ۱۹۹۰ میلادی

اعضای کنوانسیون حاضر،

با آگاهی نسبت به ضرورت حفظ محیط زیست انسانی بطور اعم و محیط زیست دریایی بطور اخص،

با شناسایی خطرات جدی که از طریق سوانح آلودگی نفتی از سوی کشتیها، واحدهای دور از ساحل، بنادر دریایی و تجهیزات حمل و نقل نفت به محیط زیست دریایی تحمیل می‌شود،

با در نظر گرفتن اهمیت اقدامات احتیاطی و بازدارنده در جلوگیری از آلودگی نفتی در وهله اول و ضرورت بکارگیری جدی اسناد بین‌المللی موجود در ارتباط با ایمنی دریایی و جلوگیری از

آلودگی دریایی، به ویژه کنوانسیون بین‌المللی ایمنی جان افراد در دریا مصوب ۱۳۵۳ هجری شمسی برابر با ۱۹۷۴ با اصلاحات بعدی، و کنوانسیون بین‌المللی جلوگیری از آلودگی توسط

کشتیها، مصوب ۱۳۵۲ هجری شمسی برابر با ۱۹۷۳ میلادی تعدیل شده توسط پروتکل مربوط به آن مصوب ۱۳۵۷ هجری شمسی برابر با ۱۹۷۸ میلادی با اصلاحات بعدی، و همچنین توسعه

سریع استانداردهای رو به رشد مربوط به طرح، عملیات و نگهداری کشتیهای حامل نفت و واحدهای دور از ساحل،

همچنین با در نظر گرفتن اینکه، در صورت وقوع سانحه آلودگی نفتی، اقدام سریع و مؤثر جهت به حداقل رساندن خساراتی که ممکن است از چنین سانحه‌ای ناشی شود، حیاتی می‌باشد،

با تاکید بر اهمیت آمادگی مؤثر برای مبارزه با سوانح آلودگی نفتی و نقش مهمی که صنایع نفت و کشتیرانی در این خصوص دارند،

با شناسایی مجدد اهمیت کمکهای دوجانبه و همکاری بین‌المللی در زمینه موضوعاتی از جمله مبادله اطلاعات مربوط به قابلیت‌های کشورها برای مقابله با سوانح آلودگی نفتی، تهیه طرحهای

موارد پیش‌بینی نشده آلودگی نفتی، مبادله گزارشهای سوانح مهمی که ممکن است محیط زیست دریایی یا خطوط ساحلی و منافع مربوطه کشورها را تحت تأثیر قرار دهد، و تحقیق و توسعه در ارتباط با وسایل مبارزه با آلودگی نفتی در محیط زیست دریایی، و با توجه به اصل "آلوده کننده مسئول پرداخت است" به عنوان یک اصل کلی حقوق بین‌الملل محیط زیست،

همچنین با توجه به اهمیت اسناد بین‌المللی در مورد مسئولیت و جبران خسارات ناشی از آلودگی نفتی، از جمله کنوانسیون بین‌المللی مصوب ۱۳۴۸ هجری شمسی برابر با ۱۹۶۹ میلادی در مورد مسئولیت مدنی خسارات آلودگی نفتی، کنوانسیون بین‌المللی مصوب ۱۳۵۰ هجری شمسی برابر با ۱۹۷۱ میلادی در مورد تأسیس صندوق بین‌المللی برای جبران خسارات ناشی از آلودگی نفتی، و نیاز مبرم به لازم‌الاجرا شدن هرچه سریعتر پروتکل‌های مصوب ۱۳۶۳ هجری شمسی برابر با ۱۹۸۴ میلادی مربوط به کنوانسیونهای فوق‌الذکر،

با توجه بیشتر به اهمیت موافقتنامه‌ها و ترتیبات دوجانبه و چندجانبه از قبیل کنوانسیونها و موافقتنامه‌های منطقه‌ای،

با در نظر داشتن مقررات مربوط به کنوانسیون ملل متحد در مورد حقوق دریاها، به ویژه بخش ۱۲ آن،

با آگاهی از ضرورت گسترش همکاریهای بین‌المللی و افزایش قابلیت‌های موجود ملی، منطقه‌ای و جهانی در زمینه آمادگی و مقابله با آلودگی نفتی و با توجه به نیاز ویژه کشورهای در حال توسعه و بخصوص کشورهای جزیره‌ای کوچک،

با ملاحظه اینکه بهترین راه حصول این اهداف، انعقاد یک کنوانسیون بین‌المللی در زمینه آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی نفتی می‌باشد،

به ترتیب ذیل موافقت نمودند:

ماده ۱ - کلیات

۱ - اعضاء بطور انفرادی یا مشترک تعهد می‌نمایند که تمامی اقدامات لازم را طبق مفاد این کنوانسیون و الحاقیه آن برای آمادگی و مقابله با یک سانحه آلودگی نفتی انجام دهند.

۲ - الحاقیه این کنوانسیون جزء لاینفک کنوانسیون را تشکیل داده و اشاره به کنوانسیون در عین

حال اشاره به الحاقیه تلقی خواهد شد.

۳ - این کنوانسیون در مورد هیچ کشتی جنگی، شناور پشتیبانی نیروی دریایی یا دیگر کشتیهایی که تحت مالکیت یا بهره برداری یک کشور بوده و فی الحال صرفاً در اعمال غیر تجاری مورد استفاده قرار می گیرد، اعمال نخواهد گردید اما هر عضو با اتخاذ تدابیر لازمی که در عملیات یا قابلیت‌های عملیاتی اینگونه کشتیهای تحت تملک یا بهره برداری آن عضو اختلال ایجاد ننماید، تضمین خواهد نمود که چنین کشتیهائی تا آنجا که معقول و عملی باشد مطابق این کنوانسیون عمل نمایند.

ماده ۲ - تعاریف

از نظر این کنوانسیون:

۱ - "نفت" یعنی مواد نفتی به هر شکل از جمله نفت خام، مواد سوختی، لخته‌های نفتی، مواد زاید نفتی و فرآورده‌های پالایش شده،

۲ - "سوانح آلودگی نفتی" یعنی اتفاق یا مجموعه‌ای از اتفاقات که دارای منشاء یکسان بوده که منجر به ریزش نفت شده یا ممکن است بشود و محیط‌زیست دریایی یا خطوط ساحلی یا منافع مربوط به یک یا چند کشور را مورد تهدید قرار داده و یا ممکن است مورد تهدید قرار دهد و مستلزم اقدام اضطراری یا واکنش فوری دیگری باشد.

۳ - "کشتی" یعنی شناور از هر نوع که در محیط زیست دریایی فعالیت می کند و شامل قایقهای هایدرو فویل، هاورکرافتها، زیردریاییها یا قایقهای سیار از هر نوع می گردد.

۴ - "واحد دریایی" یعنی تأسیسات یا سازه‌های ثابت یا شناوری که برای اکتشاف و استخراج یا تولید نفت یا گاز یا تخلیه و بارگیری نفت بکار گرفته می شود.

۵ - "بنادر و تأسیسات حمل و نقل نفت" یعنی آن تأسیساتی که خطر سانحه آلودگی نفتی را در برداشته و از جمله شامل بنادر، پایانه‌های نفتی، خطوط لوله و دیگر تأسیسات تخلیه و بارگیری نفت می گردد.

۶ - "سازمان" یعنی سازمان بین‌المللی دریانوردی.

۷ - "دیبر کل" یعنی دیبر کل سازمان.

ماده ۳ - طرحهای اضطراری آلودگی نفتی

الف - هر عضو کشتیهایی را که محق به برافراشتن پرچم آن هستند ملزم خواهد نمود که طرح اضطراری آلودگی نفتی در کشتی را که مقررات مصوب سازمان برای این منظور مقرر کرده، طبق مقررات مزبور داشته باشند.

ب - کشتی که ملزم به داشتن طرح اضطراری آلودگی در کشتی بر طبق جزء (الف) می باشد، هنگام حضور در یک بندر یا یک پایانه دریایی تحت حاکمیت یکی از اعضاء، طبق روشهای مندرج در موافقتنامه های بین المللی موجود یا قوانین ملی آن عضو مشمول بازرسی مأمورانی که توسط عضو مزبور بطور مقتضی اختیار یافته اند، خواهد بود.

۲ - هر کشور عضو باید گردانندگان واحدهای دریایی تحت حاکمیت خود را ملزم به داشتن طرحهای اضطراری آلودگی نفتی کند که هماهنگ با سیستم ملی ایجاد شده طبق ماده (۶) بوده و طبق روشهای وضع شده توسط مقامات ملی ذیصلاح به تصویب رسیده باشد.

۳ - هر کشور عضو باید مقامات یا گردانندگان بنادر دریایی یا تأسیسات تخلیه و بارگیری نفتی تحت حاکمیت خود را به گونه ای که مناسب می داند به داشتن طرحهای اضطراری آلودگی نفتی یا ترتیبات مشابهی که هماهنگ با سیستم ملی ایجاد شده که طبق ماده (۶) بوده و طبق روشهای وضع شده توسط مقامات ملی ذیصلاح به تصویب رسیده باشد، ملزم نماید.

ماده ۴ - تشریفات گزارش آلودگی نفتی

۱ - هر عضو باید:

الف - فرماندهان کشتیها یا سایر افراد مسئول کشتیهای تحت پرچم خود و افراد مسئول واحدهای دریایی تحت صلاحیت خود را ملزم نماید که بدون هیچ تأخیری هر گونه اتفاق در کشتی یا واحدهای دریایی خود را که متضمن ریزش نفتی یا احتمال ریزش نفتی هستند، به مراجع زیر گزارش نمایند:

۱ - در مورد کشتی، به نزدیکترین کشور ساحلی،

۲ - در مورد واحدهای دریایی، به کشور ساحلی که واحد، تحت صلاحیت آن است.

ب - فرماندهان یا دیگر افراد مسئول کشتیهای تحت پرچم و افراد مسئول واحدهای دریایی تحت صلاحیت خود را ملزم نماید که بدون هیچ تأخیری هر گونه اتفاق مورد مشاهده در دریا را

که متضمن ریزش یا وجود نفت باشد، به مراجع زیر گزارش نمایند:

۱ - در مورد کشتی، به نزدیکترین کشور ساحلی،

۲ - در مورد واحد دریایی، به کشور ساحلی که واحد، تحت صلاحیت آن است.

ج - افراد مسئول بنادر و تأسیسات تخلیه و بارگیری نفت تحت صلاحیت خود را ملزم نماید بدون تأخیر هر گونه اتفاقی که متضمن ریزش یا احتمال ریزش نفت یا وجود نفت باشد را به مقامات ملی ذیصلاح، گزارش نمایند.

د - به شناورها یا هواپیماهای بازرسی دریائی و دیگر سرویسهای خدماتی ذیربط یا مقامات خود دستور دهد بدون تأخیر هر گونه حادثه مورد مشاهده در دریا یا در بندر یا تأسیسات تخلیه و بارگیری نفت که متضمن ریزش نفت یا وجود نفت باشد را به مقامات ملی ذیصلاح یا بنا به مورد به نزدیکترین کشور ساحلی گزارش نمایند.

ه - از خلبانان هواپیماهای کشوری بخواهد که بدون تأخیر هر گونه حادثه مورد مشاهده در دریا که متضمن ریزش نفت یا وجود نفت باشد را به نزدیکترین کشور ساحلی گزارش نمایند.

۲ - گزارشهای تهیه شده به موجب ردیف (۱) جزء (الف) بند (۱) باید مطابق الزامات تدوین شده توسط سازمان تهیه گردیده و براساس دستورالعملها و اصول کلی مصوب سازمان باشند گزارشهای تهیه شده به موجب ردیف (۲) جزء (الف) و جزءهای (ب)، (ج) و (د) بند (۱) باید تا جایی که لازم است مطابق دستورالعملها و اصول کلی مصوب سازمان، تدوین گردد.

ماده ۵ - اقدام در صورت دریافت گزارش آلودگی نفتی

۱ - هر گاه عضوی گزارشی را که در ماده (۴) به آن اشاره شده یا اطلاعات مربوط به آلودگی که توسط دیگر منابع تهیه گردیده است، دریافت نماید باید:

الف - حادثه را به منظور تعیین اینکه سانحه، آلودگی نفتی است یا خیر مورد ارزیابی قرار دهد.

ب - ماهیت، وسعت و عواقب احتمالی سانحه آلودگی نفتی را مورد ارزیابی قرار دهد و

ج - سپس بدون تأخیر تمامی کشورهایی را که منافع آنها به وسیله چنین سانحه آلودگی نفتی تحت تأثیر یا احتمالاً تحت تأثیر قرار می‌گیرد، همراه باموارد زیر تا زمان خاتمه اقدامات به عمل آمده برای مقابله با سانحه یا تصمیم کشورهای مزبور برای اقدام مشترک مطلع سازد.

۱ - جزئیات ارزیابی‌های خود و هر اقدامی را که جهت مقابله با حادثه آلودگی نفتی انجام داده

یا قصد انجام آن را دارد، و

۲ - اطلاعات اضافی در صورت اقتضا،

۲ - در صورتی که شدت چنین سانحه آلودگی نفتی ایجاب کند آن عضو باید مستقیم یا در صورت اقتضاء از طریق سازمان یا ترتیبات منطقه‌ای مربوط اطلاعات مورد اشاره در جزءهای (ب) و (ج) بند (۱) را در اختیار سازمان قرار دهد.

۳ - در صورتی که شدت چنین سانحه نفتی ایجاب کند از سایر کشورهای متأثر از این سانحه درخواست می‌شود بطور مستقیم یا در صورت اقتضاء، از طریق سازمان یا ترتیبات منطقه‌ای مربوط ارزیابی خود را از میزان تهدید منافعشان و هر گونه اقدام به عمل آمده و اقدامات مورد نظر را به اطلاع سازمان برسانند.

۴ - اعضا تا آنجا که عملی باشد، باید سیستم گزارش دهی تدوین شده توسط سازمان را هنگام مبادله اطلاعات و ارتباط با دیگر کشورها و سازمان، مورد استفاده قرار دهند.

ماده ۶ - سیستمهای ملی و منطقه‌ای برای آمادگی و مقابله

۱ - هر عضو باید یک سیستم ملی جهت مقابله سریع و مؤثر با سوانح آلودگی نفتی ایجاد نماید. این سیستم حداقل باید شامل موارد ذیل باشد:

الف - تعیین موارد زیر:

۱ - مقام یا مقامات ذیصلاح ملی با مسئولیت آمادگی و مقابله با آلودگی نفتی،

۲ - نقطه یا نقاط تماس عملیاتی ملی که مسئول دریافت و انتقال گزارشات آلودگی نفتی مندرج در ماده (۴) باشد، و

۳ - مقامی که مجاز باشد از طرف آن کشور، درخواست کمک نموده یا در مورد ارائه کمک درخواست شده تصمیم‌گیری نماید.

ب - طرح ملی مقابله با موارد پیش‌بینی نشده برای آمادگی و مقابله که شامل روابط سازمانی نهادهای مختلف درگیر (اعم از عمومی یا خصوصی) با مدنظر قرار دادن دستورالعملهای تدوین شده توسط سازمان.

۲ - به علاوه، هر عضو در چارچوب تواناییهای خود بطور انفرادی یا از طریق همکاری دوجانبه یا چند جانبه و در صورت اقتضاء، با همکاری صنایع نفت و کشتیرانی، مقامات بندری و سایر

مؤسسات مربوط، باید موارد ذیل را ایجاد نماید:

الف - حداقل سطح تجهیزات از قبل مستقر شده جهت مقابله با ریزش نفت، متناسب با خطر احتمالی، و برنامه‌هایی برای استفاده از آنها،

ب - برنامه تمرینات برای سازمانهای مقابله با آلودگی نفتی و آموزش پرسنل مربوط،

ج - طرحهای تفصیلی و قابلیت‌های ارتباطی برای مقابله با یک سانحه آلودگی نفتی. چنین قابلیت‌هایی بطور مداوم باید قابل دسترسی باشند، و

د - نظام و ترتیبی جهت هماهنگ کردن مقابله با یک سانحه آلودگی نفتی، در صورت اقتضاء با قابلیت‌های بسیج منابع مورد لزوم،

۳ - هر عضو باید تضمین نماید که اطلاعات جاری بطور مستقیم یا از طریق سازمان یا تشکیلات منطقه‌ای مربوط در رابطه با موارد ذیل به سازمان ارائه شده است:

الف - موقعیت، داده‌های مخابراتی و در صورت عملی بودن، محدوده مسئولیت مقامات و مؤسسات ذکر شده در جزء (الف) بند (۱)،

ب - اطلاعات مربوط به تجهیزات مقابله با آلودگی و نظر تخصصی در رشته‌های مربوط به مقابله با آلودگی نفتی و نجات دریایی که در صورت درخواست سایر کشورها می‌تواند قابل دسترسی باشد،

ج - طرح ملی عضو برای مقابله با موارد پیش‌بینی نشده.

ماده ۷ - همکاری بین‌المللی جهت مقابله با آلودگی

۱ - اعضاء موافقت می‌نمایند که، با توجه به تواناییها و موجود بودن منابع مربوط خود، بنا به تقاضای هر عضوی که از سانحه آلودگی نفتی متأثر شده یا احتمال دارد تحت تأثیر قرار گیرد با آن عضو همکاری نموده و خدمات مشورتی، پشتیبانی و تجهیزات فنی به منظور مقابله با سانحه آلودگی نفتی، در صورتی که شدت چنین حادثه‌ای اقتضا کند به آن ارائه نمایند، تأمین هزینه‌های چنین کمکی براساس مفاد الحاقیه این کنوانسیون انجام خواهد شد.

۲ - عضوی که تقاضای کمک نموده است می‌تواند از سازمان بخواهد تا جهت مشخص نمودن منابع مالی موقت برای هزینه‌های مندرج در بند (۱)، کمک نماید.

۳ - طبق موافقتنامه‌های قابل اعمال بین‌المللی، هر عضو باید اقدامات حقوقی یا اداری لازم را

جهت تسهیل موارد ذیل به عمل آورد:

الف - ورود و خروج کشتیها، هواپیماها و سایر وسایل حمل و نقل مورد استفاده برای مقابله با یک سانحه آلودگی نفتی و بهره برداری از آنها در سرزمین خود یا حمل کارکنان، کالا، مواد و تجهیزات لازم جهت مقابله با یک چنین سانحه‌ای، و

ب - نقل و انتقال سریع افراد، کالاها، مواد و تجهیزات مندرج در جزء (الف) به داخل، در داخل و به خارج از سرزمین خود.

ماده ۸ - تحقیق و توسعه

۱ - اعضاء موافقت می‌نمایند تا بطور مستقیم یا در صورت اقتضاء از طریق سازمان یا سازمانها یا ترتیبات منطقه‌ای مربوط جهت ارتقاء و مبادله نتایج برنامه‌های تحقیق و توسعه مربوط به گسترش آخرین پیشرفته‌ها در زمینه آمادگی و مقابله با آلودگی نفتی - از جمله فن‌آوریها و فنون بازرسی، بازراندگی، جمع‌آوری، متفرق‌سازی، پاکسازی و راههای دیگر کاهش یا تعدیل اثرات آلودگی نفتی - و جهت اعاده وضع سابق، همکاری نمایند.

۲ - برای این منظور، اعضاء تعهد می‌نمایند که بطور مستقیم یا در صورت اقتضاء از طریق سازمان یا سازمانها یا ترتیبات منطقه‌ای مربوط، ارتباط لازم را بین مؤسسات تحقیقاتی اعضاء برقرار نمایند.

۳ - اعضاء موافقت می‌نمایند که بطور مستقیم یا از طریق سازمان یا سازمانها و یا ترتیبات منطقه‌ای مربوط در صورت اقتضاء جهت ترغیب برگزاری مرتب سمپوزیوم‌های بین‌المللی در موضوعات مربوط از جمله پیشرفته‌های فن‌آوری در زمینه تجهیزات و فنون مبارزه با آلودگی نفتی همکاری نمایند.

۴ - اعضاء موافقت می‌نمایند که از طریق سازمان یا سازمانهای بین‌المللی ذیصلاح توسعه استانداردهای مربوط به تجهیزات و فنون سازگار مقابله با آلودگی نفتی را تشویق نمایند.

ماده ۹ - همکاری فنی

۱ - اعضاء تعهد می‌نمایند که بطور مستقیم یا از طریق سازمان و سایر نهادهای بین‌المللی در صورت اقتضاء در رابطه با آمادگی و مقابله با آلودگی نفتی در موارد زیر به اعضائی که تقاضای کمک فنی می‌نمایند، کمک نمایند:

الف - آموزش کارکنان

ب - اطمینان از موجود بودن فن آوری، تجهیزات و تأسیسات مربوط،

ج - تسهیل سایر اقدامات و ترتیبات جهت آمادگی و مقابله با سوانح آلودگی نفتی، و

د - انجام برنامه‌های مشترک تحقیق و توسعه.

۲ - اعضاء تعهد می‌نمایند که با توجه به قوانین، مقررات و سیاستهای ملی خود بطور فعال در زمینه انتقال فن آوری در رابطه با آمادگی و مقابله با آلودگی نفتی همکاری نمایند.

ماده ۱۰ - ترغیب همکاریهای دوجانبه و چندجانبه در زمینه آلودگی و مقابله

اعضاء باید مساعی خود را جهت انعقاد موافقتنامه‌های دوجانبه یا چند جانبه برای آمادگی و مقابله با آلودگی نفتی بکار گیرند. نسخه‌های موافقتنامه‌های مزبور باید به سازمان ارائه گردد تا در صورت تقاضا در اختیار اعضاء قرار گیرد.

ماده ۱۱ - ارتباط با سایر کنوانسیونها و موافقتنامه‌های بین‌المللی

هیچ یک از مفاد این کنوانسیون نباید به نحوی تفسیر گردد که منجر به تغییر حقوق یا تعهدات هریک از اعضاء به موجب سایر کنوانسیونها یا موافقتنامه‌های بین‌المللی شود.

ماده ۱۲ - ترتیبات نهادی

۱ - اعضاء، "سازمان" را مشروط بر موافقت آن و موجود بودن منابع کافی جهت اداره فعالیت، برای انجام وظایف و فعالیتهای زیر برمی‌گزینند:

الف - خدمات اطلاعاتی:

۱ - دریافت، مقایسه و انتشار اطلاعات تهیه شده توسط اعضاء، و اطلاعات مربوط ارائه شده توسط دیگر منابع، و

۲ - ارائه کمک جهت مشخص نمودن منابع مالی موقت هزینه‌ها.

ب - تعلیم و آموزش:

۱ - ترغیب آموزش در زمینه آمادگی و مقابله با آلودگی نفتی،

۲ - ترغیب برگزاری سمپوزیومهای بین‌المللی،

ج - خدمات فنی:

۱ - تسهیل همکاری در زمینه تحقیق و توسعه،

- ۲ - ارائه طریق به کشورهایی که درصدد ایجاد قابلیت‌های مقابله ملی یا منطقه‌ای هستند، و
- ۳ - تجزیه و تحلیل اطلاعات تهیه شده توسط اعضاء و اطلاعات مربوط تهیه شده توسط دیگر منابع و ارائه طریق یا اطلاعات به کشورها.
- د - کمک‌های فنی:

۱ - تسهیل تهیه کمک‌های فنی به کشورهایی که درصدد ایجاد قابلیت‌های مقابله ملی یا منطقه‌ای هستند،

۲ - تسهیل تأمین کمک و مشاوره فنی بنا به تقاضای کشورهایی که با سوانح عمده آلودگی نفتی مواجه شده‌اند.

۲ - در اجرای فعالیتهای مشخص شده در این ماده، سازمان تلاش خواهد نمود تا قابلیت کشورها را بطور انفرادی از طریق ترتیبات منطقه‌ای جهت آمادگی و مقابله با سوانح آلودگی نفتی، با استفاده از تجارب کشورها، موافقتنامه‌های منطقه‌ای و ترتیبات صنعتی و با امعان نظر ویژه به نیازهای کشورهای در حال توسعه، تقویت نماید.

۳ - مفاد این ماده مطابق با برنامه‌ای که توسط سازمان تهیه و مرتباً مورد تجدید نظر قرار می‌گیرد به مورد اجرا گذاشته خواهد شد.

ماده ۱۳ - ارزیابی کنوانسیون

اعضاء در چارچوب سازمان مؤثر بودن کنوانسیون را در پرتو اهداف آن، بخصوص با توجه به اصول مربوط به همکاری و کمک مورد ارزیابی قرارخواهند داد.

ماده ۱۴ - اصلاحات

۱ - این کنوانسیون طبق یکی از روشهای مشخص شده در ذیل می‌تواند اصلاح گردد.

۲ - اصلاح بعد از بررسی توسط سازمان:

الف - هر اصلاحیه پیشنهادی توسط یکی از اعضاء کنوانسیون باید به سازمان تسلیم و توسط دبیر کل بین تمامی اعضاء سازمان و تمامی اعضاء حداقل شش ماه قبل از بررسی آن، توزیع گردد.

ب - هر اصلاحیه‌ای که به شکل فوق پیشنهاد و توزیع گردیده بایستی به کمیته حفاظت از محیط زیست دریایی سازمان جهت بررسی تسلیم گردد.

ج - اعضای کنوانسیون اعم از عضو یا غیرعضو سازمان اجازه خواهند داشت که در جریان رسیدگی کمیته حفاظت از محیط زیست دریایی شرکت نمایند.

د - اصلاحیه‌ها فقط با اکثریت دو سوم اعضای حاضر و رای دهنده کنوانسیون به تصویب خواهد رسید.

ه - اگر اصلاحیه‌ها طبق جزء (د) به تصویب برسند، توسط دبیر کل به تمامی اعضای کنوانسیون جهت پذیرش ارسال خواهند شد.

و -

۱ - اصلاحیه یک ماده یا الحاقیه کنوانسیون در تاریخی پذیرفته شده تلقی خواهد شد که توسط دو سوم اعضاء پذیرفته شود.

۲ - اصلاحیه یک ضمیمه در پایان دوره‌ای که در زمان تصویب آن توسط کمیته حفاظت از محیط زیست دریایی تعیین شده، و کمتر از ده ماه نیز نمی‌تواند باشد، پذیرفته شده تلقی خواهد شد. مگر اینکه در طول این مدت، مخالفت حداقل یک سوم اعضاء به دبیر کل اعلام شده باشد.

ز -

۱ - اصلاحیه یک ماده، یا الحاقیه کنوانسیون که طبق ردیف (۱) جزء (و) بند (۱) پذیرفته شده باشد شش ماه، پس از تاریخی که در این تاریخ پذیرفته شده تلقی می‌گردد نسبت به اعضائی که دبیر کل را از پذیرش آن توسط خود مطلع ساخته‌اند لازم‌الاجرا خواهد گردید.

۲ - اصلاحیه یک ضمیمه که طبق ردیف (۲) جزء (و) پذیرفته شده است شش ماه بعد از تاریخی که در آن تاریخ پذیرفته شده تلقی می‌گردد نسبت به تمامی اعضا به استثنای اعضائی که پیش از این تاریخ مخالفت خود را اعلام نموده‌اند لازم‌الاجرا خواهد شد. هر عضو در هر زمان می‌تواند مخالفت اعلام شده قبلی خود را با تسلیم اعلامیه‌ای دال بر این موضوع به دبیر کل، پس بگیرد.

۳ - اصلاح توسط یک کنفرانس:

الف - بنا به تقاضای یکی از اعضاء، که حداقل مورد تائید یک سوم اعضا باشد، دبیر کل کنفرانسی از اعضای کنوانسیون را جهت بررسی اصلاحات کنوانسیون برگزار خواهد کرد.

ب - اصلاحیه‌ای که توسط اکثریت دو سوم اعضای حاضر و رای دهنده چنین کنفرانسی

تصویب شود، توسط دبیر کل جهت پذیرش به تمامی اعضاء ارسال خواهد شد.

ج - به جز هنگامی که کنفرانس طور دیگری تصمیم‌گیری نماید، اصلاحیه طبق مراحل مشخص شده در جزءهای (و) و (ز) بند (۲) پذیرفته شده تلقی شده و لازم‌الاجرا خواهد شد.

۴ - تصویب و لازم‌الاجرا شدن یک اصلاحیه که منجر به اضافه نمودن یک الحاقیه یا یک ضمیمه می‌شود تابع روش قابل اعمال در مورد اصلاحیه‌الحاقیه خواهد بود.

۵ - هر عضوی که اصلاحیه یک ماده یا الحاقیه را به موجب ردیف (۱) جزء (و) بند (۲) یا اصلاحیه‌ای که منجر به اضافه کردن یک الحاقیه یا یک ضمیمه به موجب بند (۴) را پذیرفته است یا مخالفت خود در مورد اصلاحیه یک ضمیمه را به موجب ردیف (۲) جزء (و) بند (۲) ارسال داشته است، با آن به عنوان غیرعضو فقط از نظر بکارگیری چنین اصلاحیه‌ای رفتار خواهد شد. چنین رفتاری با تسلیم اطلاعیه پذیرش طبق ردیف (۱) جزء (و) بند (۲) یا استرداد مخالفت طبق ردیف (۲) جزء (ز) بند (۲)، خاتمه خواهد یافت.

۶ - دبیر کل تمامی اعضاء را از هر اصلاحیه‌ای که طبق این ماده لازم‌الاجرا می‌شود به علاوه تاریخی که در آن اصلاحیه لازم‌الاجرا می‌گردد مطلع خواهد ساخت.

۷ - هر اطلاعیه پذیرش، مخالفت، استرداد مخالفت به یک اصلاحیه به موجب این ماده باید بطور کتبی به دبیر کل اطلاع داده شود، وی اعضاء را از اطلاعیه مزبور و تاریخ وصول آن مطلع خواهد ساخت.

۸ - ضمیمه کنوانسیون فقط باید حاوی مقرراتی باشد که ماهیت فنی دارند.

ماده ۱۵ - امضاء، تنفیذ، پذیرش، تصویب و الحاق

۱ - این کنوانسیون جهت امضاء در مقر سازمان از تاریخ ۹ آذرماه ۱۳۶۹ هجری شمسی برابر با ۳۰ نوامبر ۱۹۹۰ میلادی تا ۱۸ آذرماه ۱۳۷۰ هجری شمسی برابر با ۲۹ نوامبر ۱۹۹۱ میلادی مفتوح می‌باشد و بعد از آن جهت الحاق مفتوح خواهد ماند. هر کشوری می‌تواند از یکی از راههای زیر عضوین کنوانسیون گردد:

الف - امضاء بدون حق شرط در مورد تنفیذ، پذیرش یا تصویب یا

ب - امضاء به شرط تنفیذ، پذیرش یا تصویب که متعاقب آن تنفیذ، پذیرش یا تصویب صورت بگیرد.

ج - الحاق.

۲ - تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق با تودیع سندی دال بر آن به دبیر کل، نافذ خواهد شد.

ماده ۱۶ - لازم الاجرا شدن

۱ - کنوانسیون (۱۲) ماه بعد از تاریخی که حداقل (۱۵) کشور بدون حق شرط در مورد تنفیذ، پذیرش یا تصویب آن را امضاء کرده باشند یا اسناد لازم برای تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق را طبق ماده (۱۵) تودیع کرده باشند، لازم الاجرا خواهد شد.

۲ - برای کشورهایی که سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق مربوط به این کنوانسیون را بعد از انجام الزامات لازم الاجرا شدن آن ولی قبل از تاریخ لازم الاجرا شدن تودیع کرده باشند، تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق در تاریخ لازم الاجرا شدن این کنوانسیون یا سه ماه بعد از تاریخ تودیع سند، هر کدام که دیرتر باشد نافذ خواهد شد.

۳ - برای کشورهایی که سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق را بعد از تاریخی که در آن کنوانسیون لازم الاجرا شده تودیع نموده‌اند، این کنوانسیون سه ماه بعد از تاریخ تودیع سند نافذ خواهد شد.

۴ - بعد از تاریخی که اصلاحیه این کنوانسیون به موجب ماده (۱۴) پذیرفته شده تلقی گردید، هر سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق تودیع شده، به منزله پیوستن به کنوانسیون اصلاح شده تلقی خواهد گردید.

ماده ۱۷ - انصراف

۱ - این کنوانسیون برای هر عضوی بعد از گذشت پنج سال از تاریخی که این کنوانسیون برای آن عضو لازم الاجرا شده است می‌تواند مورد انصراف قرار گیرد.

۲ - انصراف با اعلام کتبی به دبیر کل نافذ خواهد شد.

۳ - انصراف (۱۲) ماه بعد از دریافت اعلامیه انصراف توسط دبیر کل یا بعد از گذشت هر مدت طولانی‌تری که ممکن است در اعلامیه مشخص شده باشد، نافذ خواهد شد.

ماده ۱۸ - امین اسناد

۱ - این کنوانسیون نزد دبیر کل تودیع می‌گردد.

۲ - دبیر کل باید:

الف - تمامی کشورهایی که این کنوانسیون را امضاء نموده یا به آن ملحق شده‌اند از موارد زیر مطلع نمایند:

- ۱ - هر امضاء جدید یا تودیع سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق، همراه تاریخ مربوط به آن.
- ۲ - تاریخ لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون، و
- ۳ - تودیع هر سند انصراف از این کنوانسیون همراه با تاریخ دریافت و تاریخی که انصراف نافذ خواهد شد.

ب - نسخه‌های اصلی مصدق این کنوانسیون را به دولتهای تمامی کشورهایی که این کنوانسیون را امضاء نموده یا به آن ملحق شده‌اند ارسال نماید.

- ۳ - به محض لازم‌الاجرا شدن کنوانسیون یک نسخه اصل مصدق آن توسط امین اسناد طبق ماده (۱۰۲) منشور ملل متحد به دبیر کل سازمان ملل متحد جهت ثبت و انتشار ارسال خواهد گردید.
- ماده ۱۹ - زبانها

این کنوانسیون در یک نسخه اصلی به زبانهای عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی تهیه شده و هر متن از اعتبار یکسان برخوردار است.

در تائید مراتب فوق، امضاء کنندگان ذیل که از طرف دولتهای متبوع خود برای این منظور مجاز شده‌اند، این کنوانسیون را امضاء می‌نمایند.

تنظیم شده در لندن به تاریخ نهم آذرماه یکهزار و سیصد و شصت و نه هجری شمسی برابر با سی ام نوامبر یکهزار و نهصد و نود میلادی.

الحاقیه

تأمین هزینه‌های کمک

۱ -

الف - چنانچه موفق‌نامه‌ای مربوط به ترتیبات مالی حاکم بر اقدامات اعضاء در برخورد با سوانح آلودگی نفتی، قبل از سانحه آلودگی نفتی به صورت دوجانبه منعقد نشده باشد، اعضاء هزینه‌های اقدامات مربوط خود را در برخورد با آلودگی برطبق ردیف (۱) یا (۲) زیر به عهده خواهند گرفت:

- ۱ - اگر اقدام توسط یک عضو بنا به درخواست صریح عضو دیگر صورت گرفته باشد، عضو

درخواست کننده هزینه اقدام عضو کمک کننده را تأمین خواهد کرد. عضو درخواست کننده می‌تواند تقاضای خود را در هر زمانی ملغی سازد، اما در چنین موردی آن عضو باید هزینه‌هایی را که عضو کمک کننده پیش از این متحمل یا تعهد نموده است، به عهده بگیرد.

۲ - اگر اقدام بنا به ابتکار خود یک عضو صورت گرفته باشد، آن عضو هزینه‌های اقدام خود را به عهده خواهد گرفت.

ب - اصول وضع شده در جزء (الف) مجری خواهد بود مگر آنکه اعضای مربوط در هر مورد خاصی طور دیگر موافقت کرده باشند.

۲ - اگر طور دیگری موافقت نشده باشد، هزینه‌های اقدام صورت گرفته توسط یک عضو بنا به درخواست عضو دیگر بر طبق قوانین و رویه جاری عضو کمک کننده در رابطه با تأمین اینگونه هزینه‌ها بطور کامل محاسبه خواهد شد.

۳ - عضو درخواست کننده کمک و عضو کمک کننده در صورت انقضاء جهت انجام هر اقدامی برای پاسخگویی به ادعای جبران خسارت همکاری خواهند کرد. برای این منظور، آنها توجه کافی به رژیمهای حقوقی موجود معطوف خواهند داشت. هرگاه اقدامی که بدین صورت انجام گرفته اجازه جبران کامل هزینه صرف شده در عملیات کمک رسانی را ندهد، عضو درخواست کننده کمک می‌تواند از عضو کمک کننده بخواهد که از تأمین هزینه‌هایی که از مبالغ جبران شده تجاوز می‌نماید صرف نظر کند یا هزینه‌هایی که طبق بند (۲) محاسبه شده‌اند را کاهش دهد. آن عضو همچنین می‌تواند تقاضای تعویق تأمین چنین هزینه‌هایی را بنماید. در هنگام بررسی چنین تقاضایی، اعضای کمک کننده باید توجه کافی به نیازهای کشورهای در حال توسعه معطوف نمایند.

۴ - مفاد این کنوانسیون نباید به هیچ وجه به عنوان ضایع کننده حقوق اعضای در تأمین هزینه‌های اقدامات مربوط به مقابله با آلودگی یا تهدید ناشی از آلودگی به موجب دیگر مقررات و قواعد قابل اعمال و حقوق داخلی و بین الملل از طرفهای ثالث تفسیر شود. کنوانسیون بین المللی مسئولیت مدنی ناشی از خسارت آلودگی نفتی مصوب ۱۳۴۸ هجری شمسی برابر با ۱۹۶۹ میلادی و کنوانسیون بین المللی مربوط به ایجاد صندوق بین المللی برای جبران خسارت آلودگی نفتی یا هر اصلاحیه بعدی این کنوانسیونها باید مورد توجه ویژه قرار گیرند.

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل ۱۹۷۸ مربوط به کنوانسیون بین‌المللی جلوگیری از آلودگی دریاناشی از کشتی‌ها ۱۹۷۳ (مارچ ۱۹۷۳، ۷۸) مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۲۶

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به پروتکل ۱۹۷۸ مربوط به کنوانسیون بین‌المللی جلوگیری از آلودگی دریاناشی از کشتی‌ها ۱۹۷۳ (مارچ ۱۹۷۳، ۷۸) و ضمائم شماره‌های (۱)، (۲) و (۵) پروتکل مزبور به شرح پیوست ملحق شود و اسناد آن را مبادله نماید.

تبصره ۱ - اجازه الحاق مزبور شامل ضمائم سوم و چهارم پروتکل نمی‌باشد و این امر هنگام ابلاغ الحاق توسط دولت به طور صریح اعلام خواهد شد.

تبصره ۲ - ارجاع اختلاف‌های ناشی از اجرای این پروتکل به مصالحه یا داوری با تصویب مراجع ذی‌صلاح قانونی خواهد بود.